

บทที่ 4

ผลการสำรวจตึกแถว พ.ศ. 2450 ในปัจจุบัน

4.1 ตึกแถวในปี พ.ศ. 2450

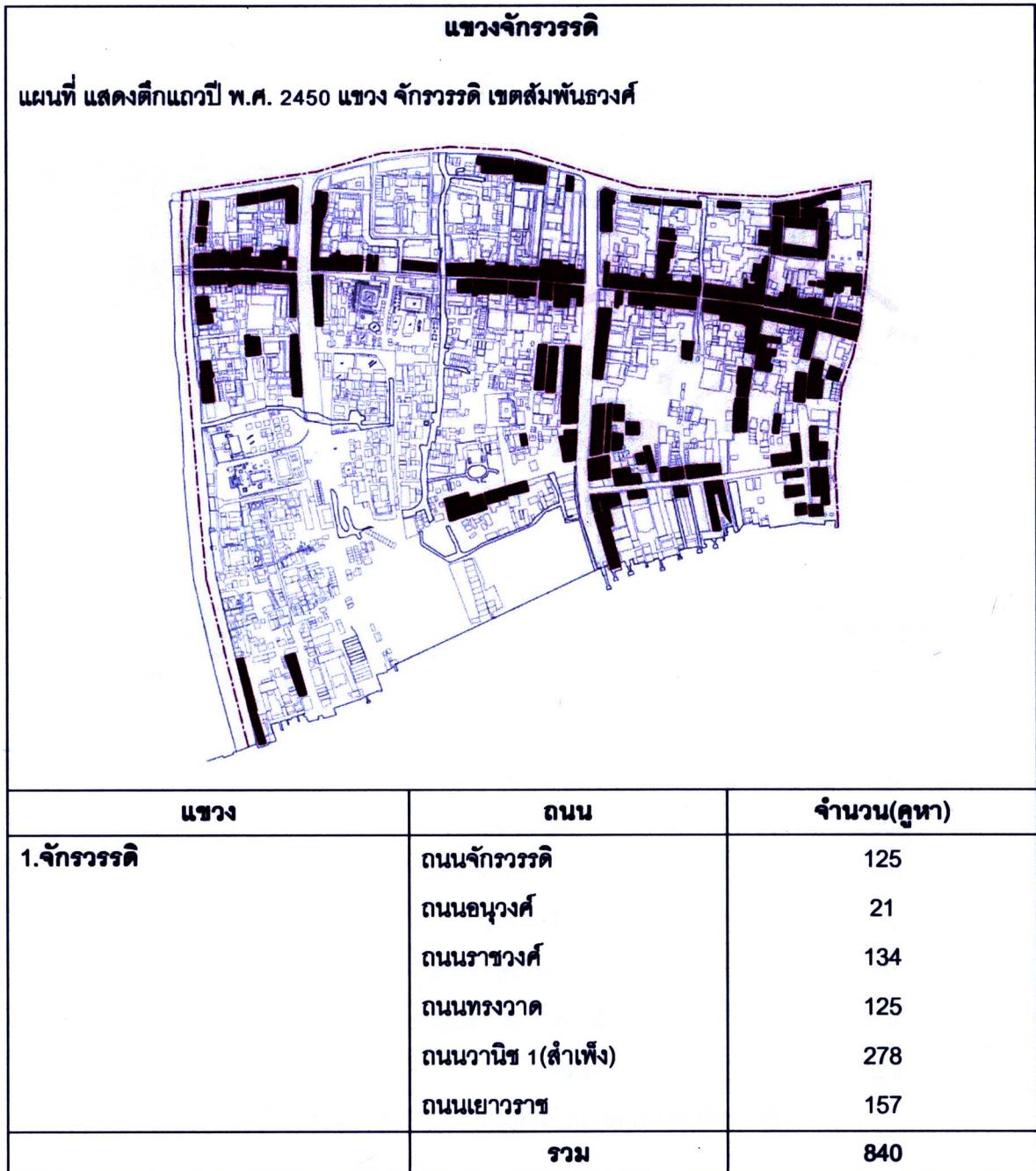
ตึกแถวในเขตสัมพันธวงศ์ หลังจากทำการลงสำรวจ โดยแบ่งพื้นที่ ออกเป็น 3 ส่วน ตามความหนาแน่นของตึกแถวบนถนนแต่ละสาย ทั้ง 3 แขวง ในเขตสัมพันธวงศ์ ตามแผนที่
ดังนี้

แผนที่ตึกแถวปี พ.ศ. 2450 ในเขตสัมพันธวงศ์
ที่มี: กรมแผนที่ทหารกรุงเทพฯ

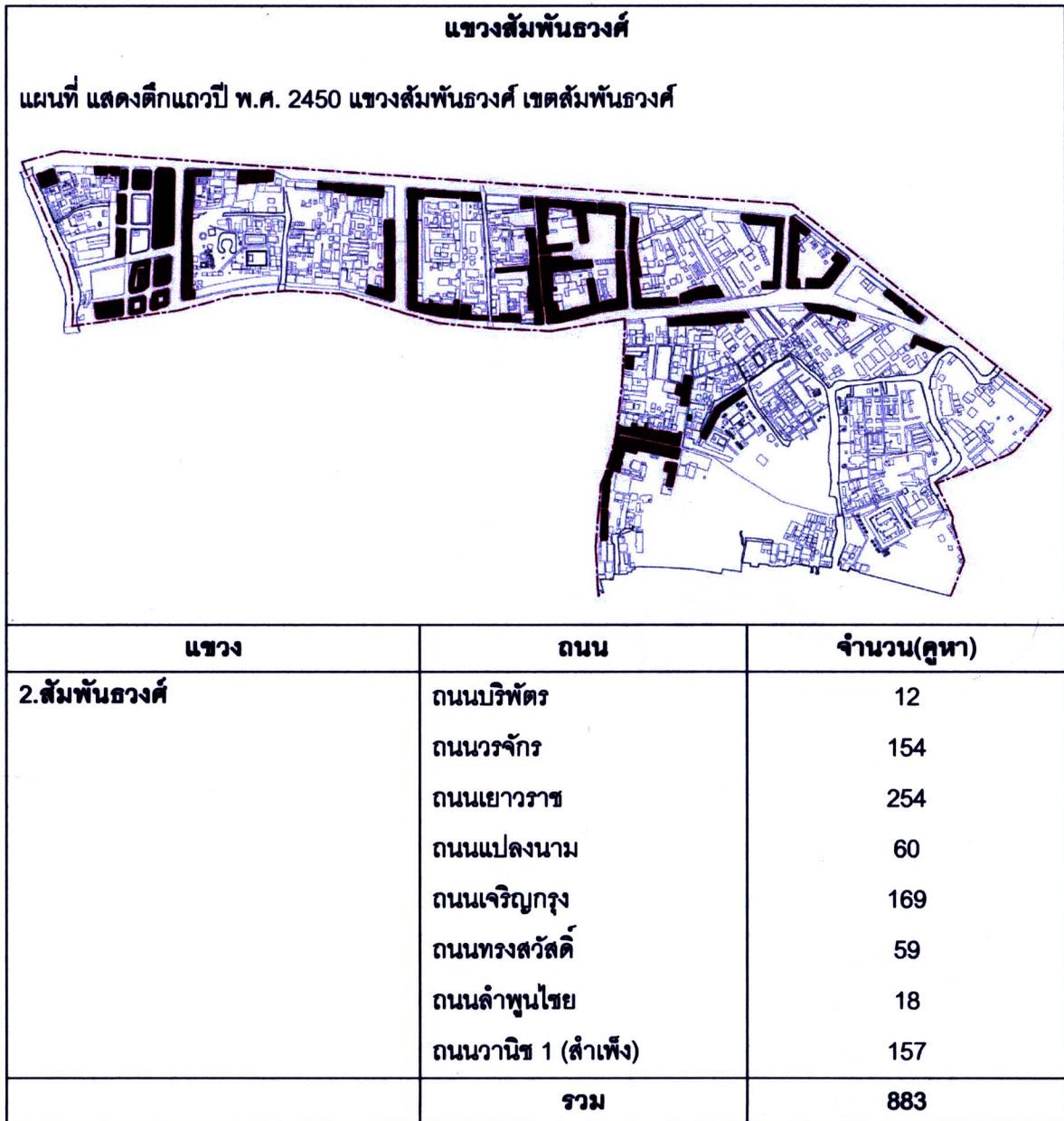
Legend: - ■ สีเทา

4.1.1 แขวงจักรวรรดิ

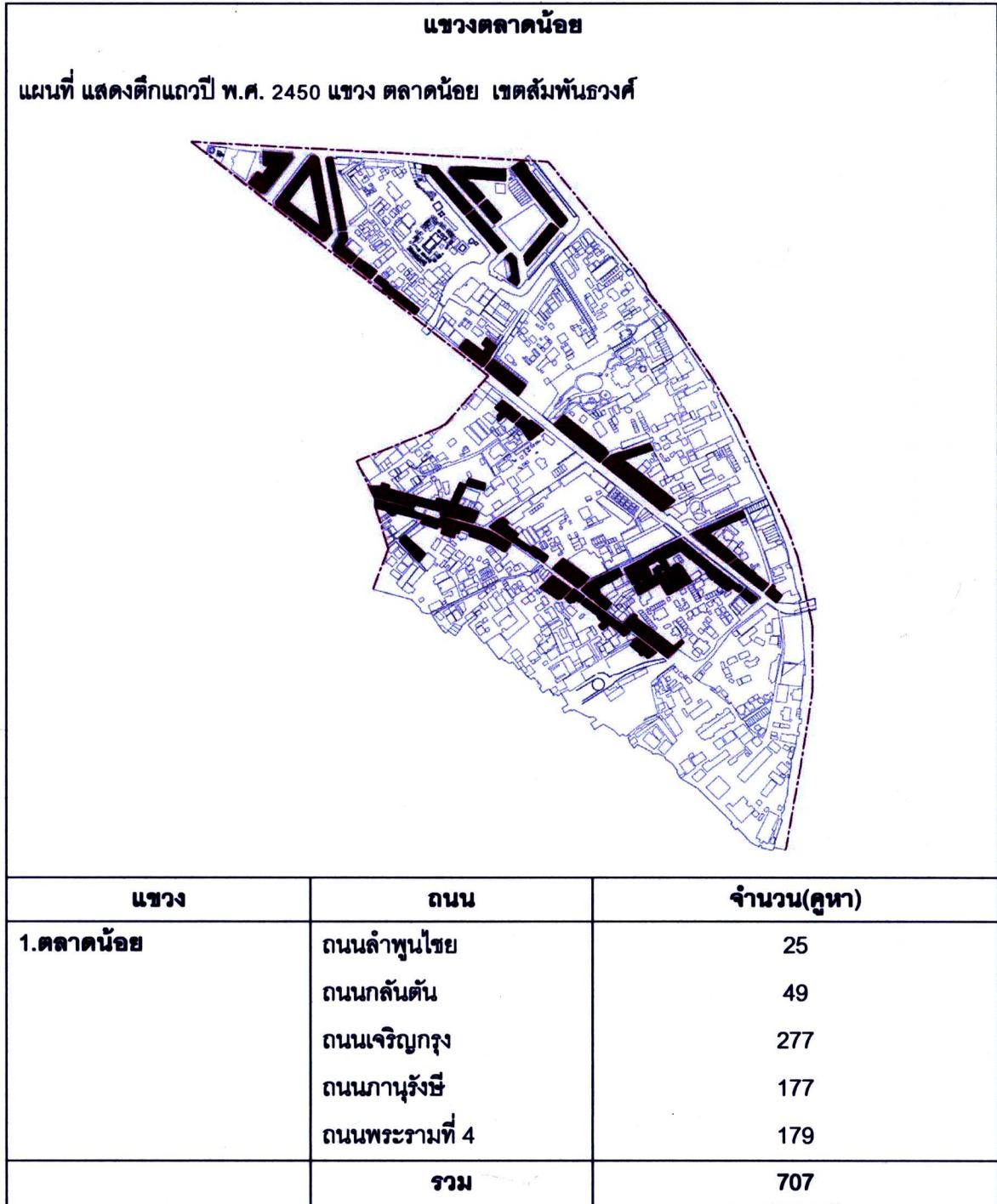
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนตึกแถวปี พ.ศ. 2450 แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์

4.1.1 แขวงสัมพันธวงศ์

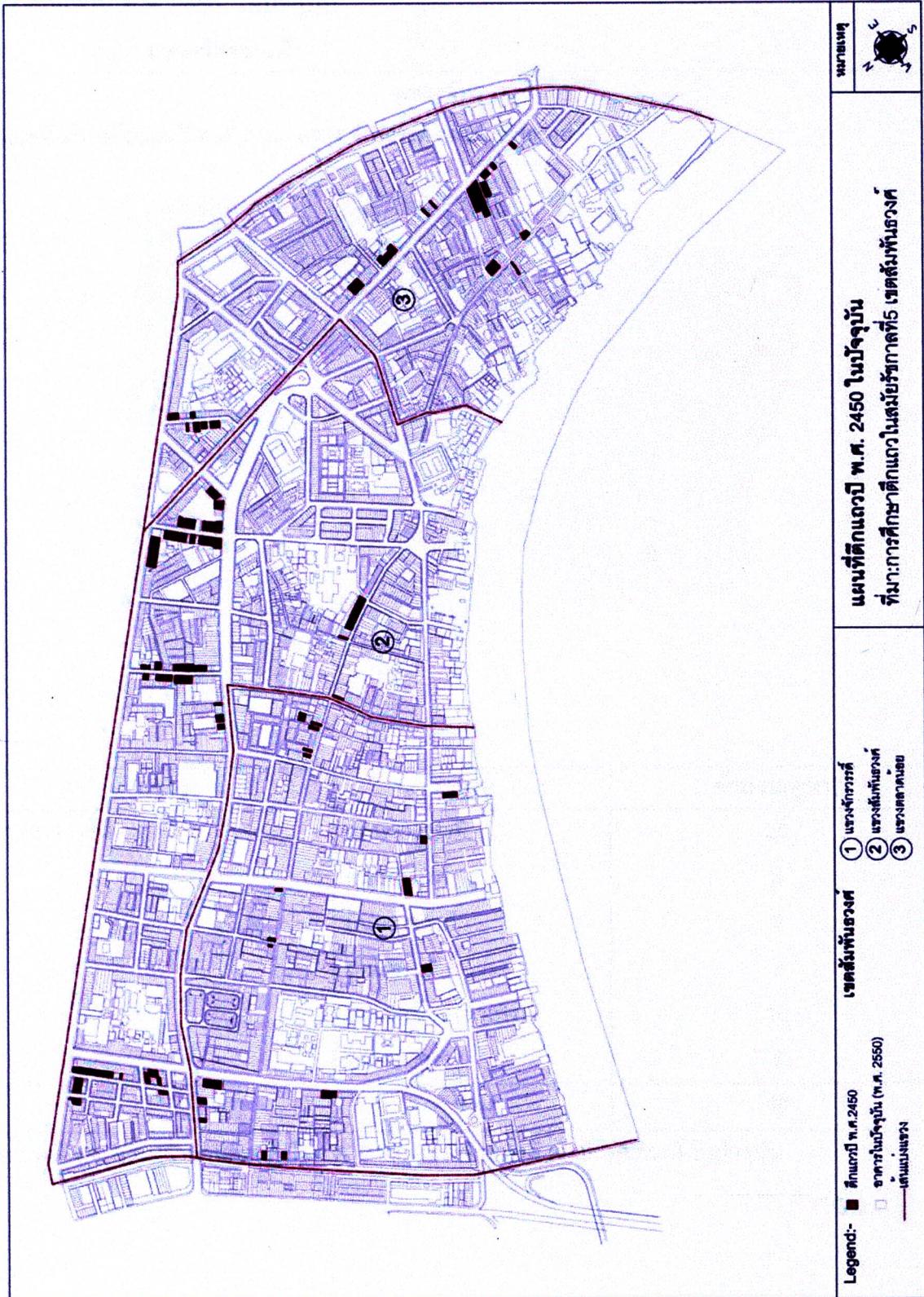

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนตึกแถวปี พ.ศ. 2450 แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์

4.1.3 แขวงตลาดน้อย

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนตึกแถวปี พ.ศ. 2450 แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์

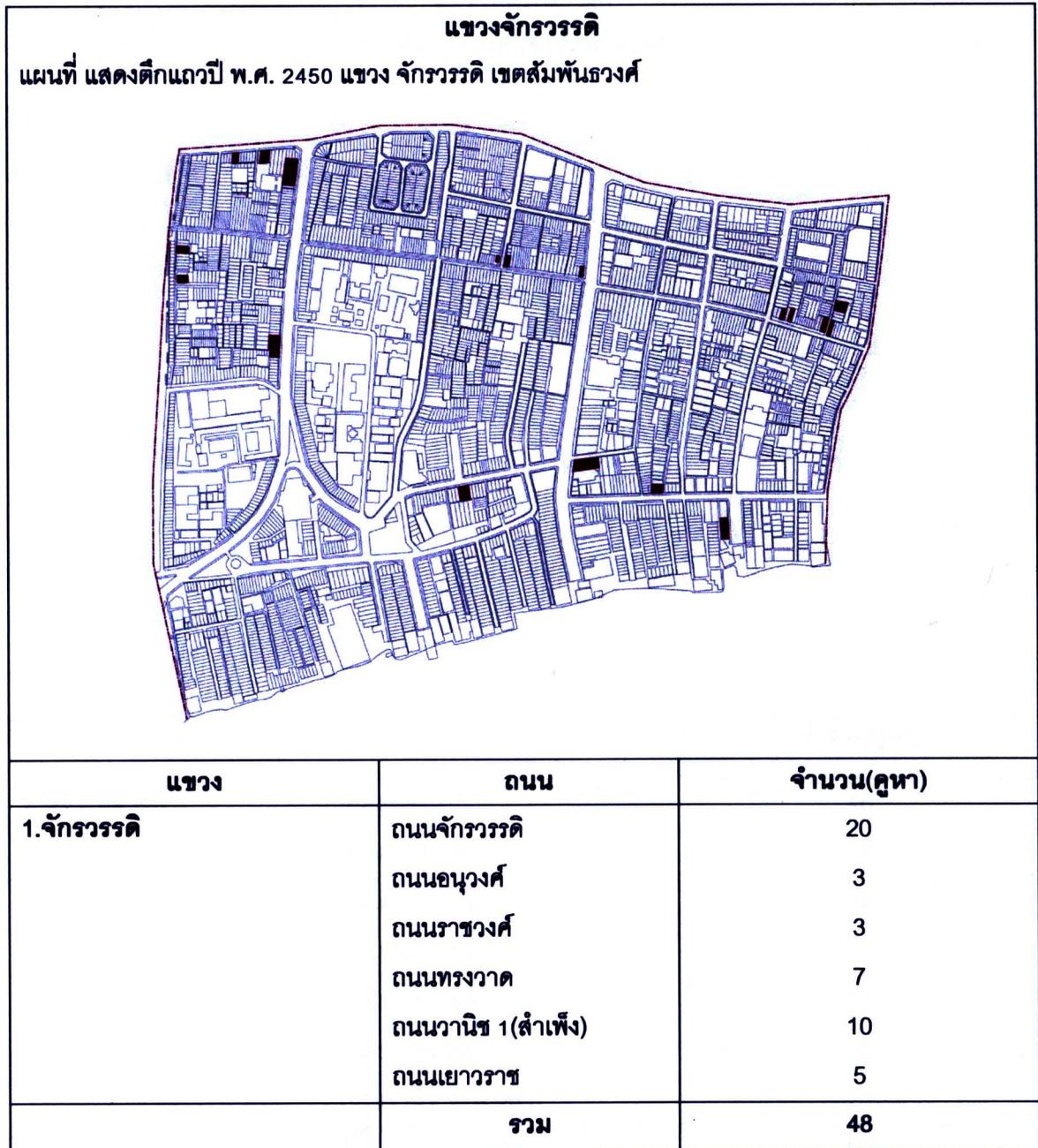

แผนที่ที่ติดแถวปี พ.ศ. 2450 ในปัจจุบัน
ที่มา: การศึกษาตีความแถวในสมัยรัชกาลที่ 5 เขตสัมพันธวงศ์

- Legend:**
- ตึกแถวปี พ.ศ. 2450
  - อาคารในปัจจุบัน (พ.ศ. 2550)
  - เส้นเมือง
- เขตสัมพันธวงศ์**
- ① แถวจักรวรรดิ
  - ② แถวสัมพันธวงศ์
  - ③ แถวตลาดน้อย

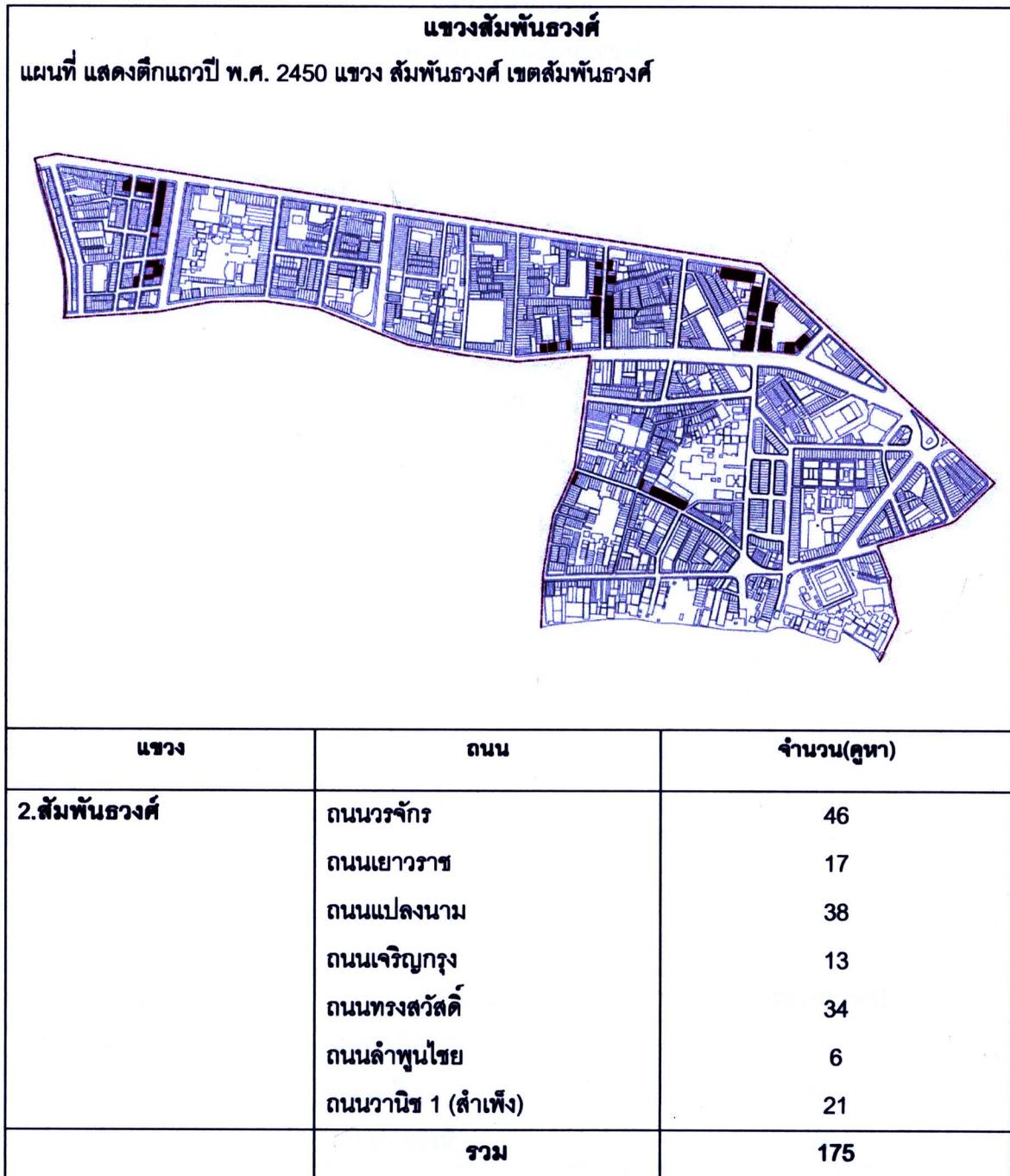
4.2 ดิกแถวปี พ.ศ. 2450 ในปัจจุบัน

4.2.1 แขวงจักรวรรดิ

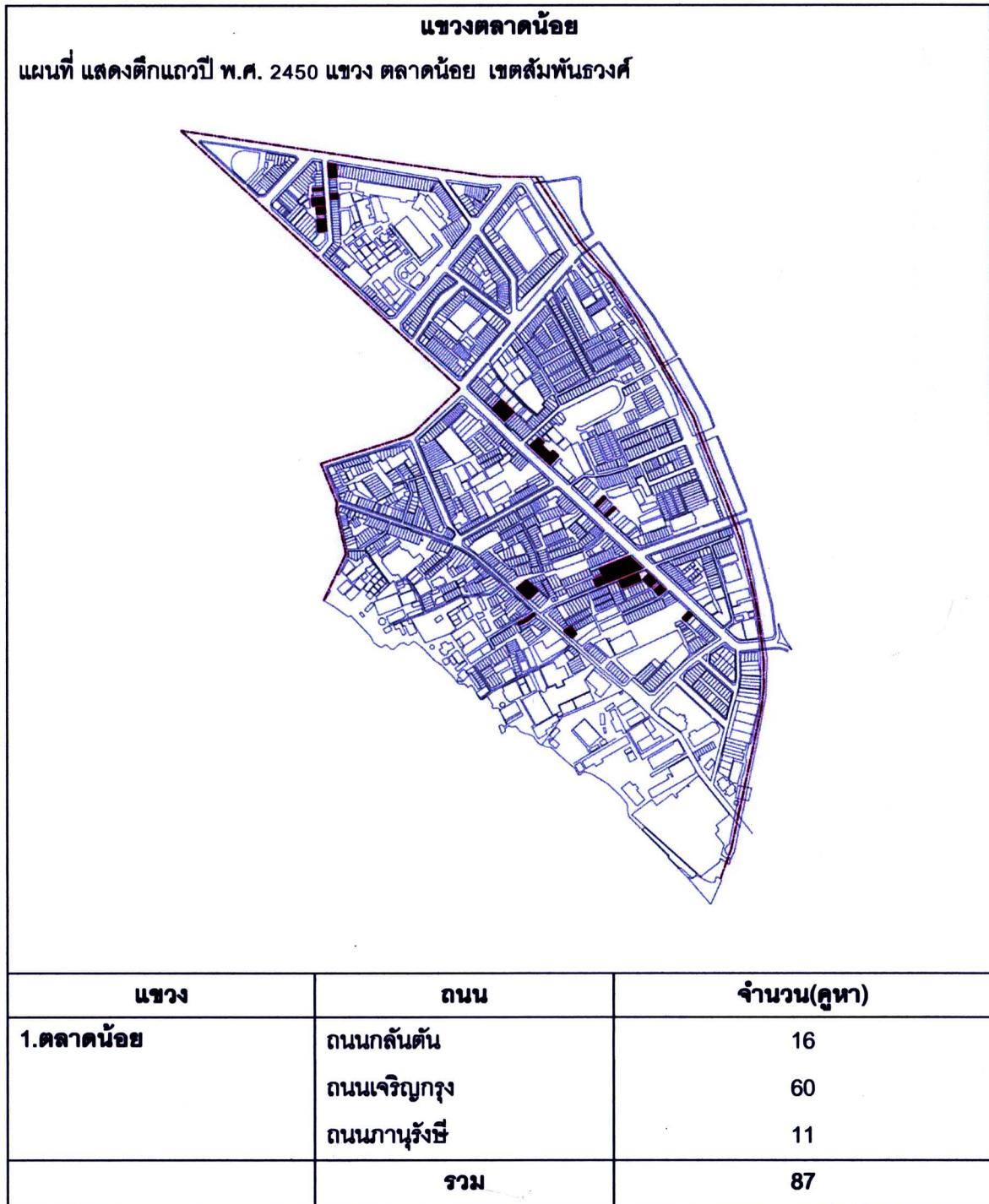
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนดิกแถวปี พ.ศ. 2450 แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ ในปัจจุบัน

4.2.2 แขวงสัมพันธวงศ์

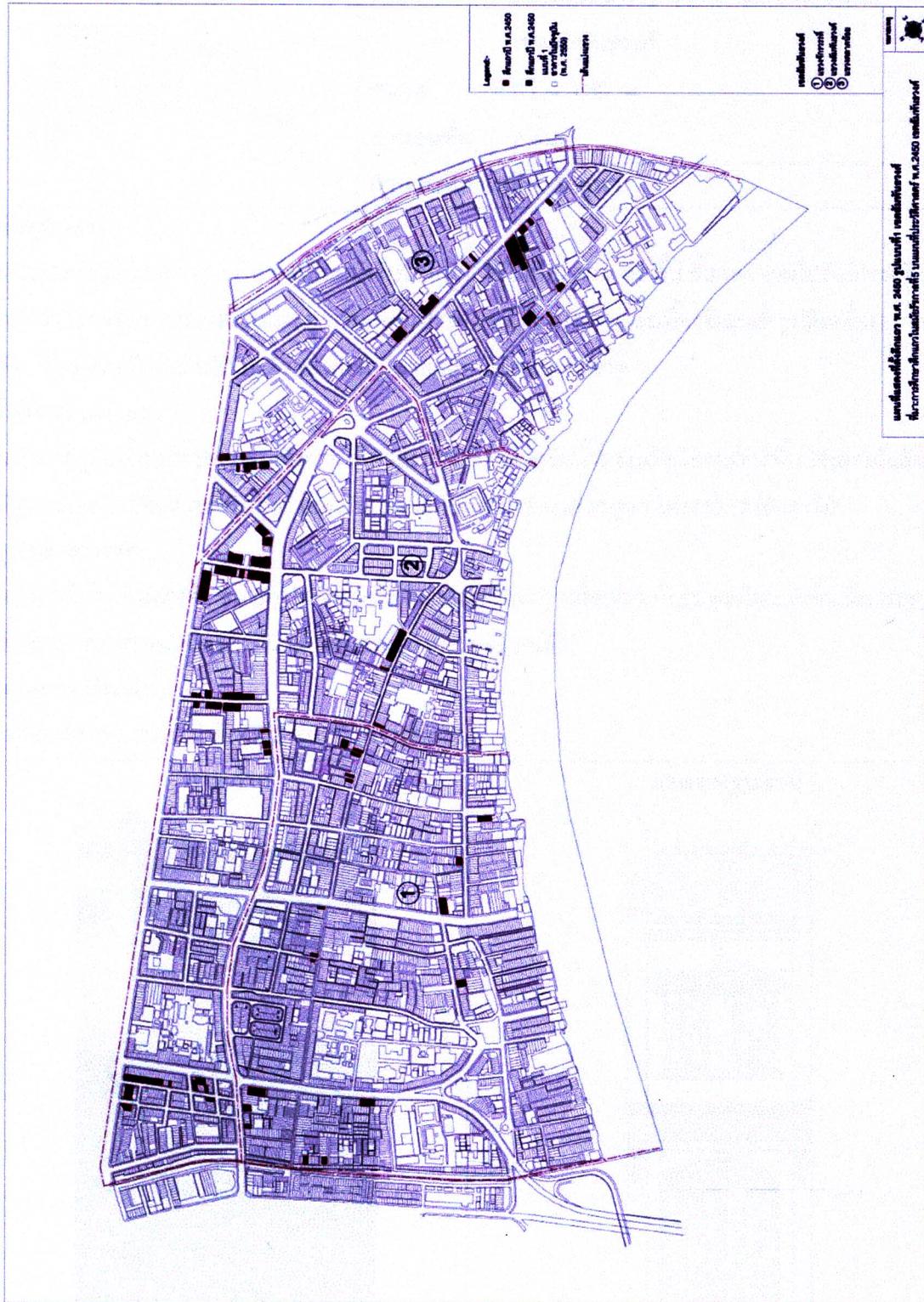
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนตึกแถวปี พ.ศ. 2550 แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ ในปัจจุบัน

4.2.3 แขวงตลาดน้อย

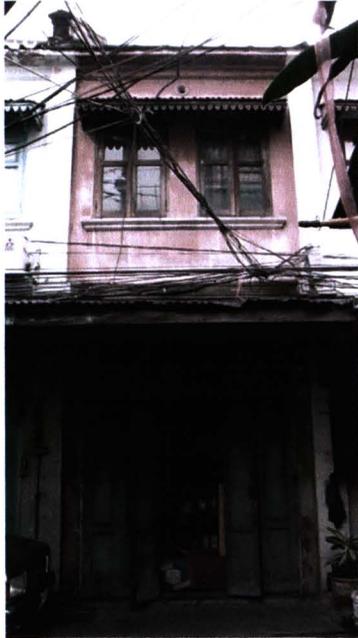

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนตึกแถวปี พ.ศ. 2450 แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ ในปัจจุบัน

4.4 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวในสมัยรัชกาลที่ 5 ที่คงเหลืออยู่ในปัจจุบัน

แผนที่ 4.3 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. 2450 แบบที่ 1 เขตสัมพันธวงศ์

ตารางที่ 4.7 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 1	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ริมฝั่งถนนเจริญกรุง 22 แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.30 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <p>จำนวนที่คงเหลือ 9 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเพี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุสีเหลี่ยมเข้าหลวม ตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี มีลายฉลุบนเชิงชายกันสาด</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ขนาดรูปทรงอาคารเล็กและเพรียวกว่าเมื่อเทียบกับรูปทรงในแบบอื่น มีการเจาะช่องระบายอากาศเหนือช่องหน้าต่างชั้นสองทรงกลม ขนาดเล็ก</p> <p>ลวดลายประดับ ไม่มีลวดลายประดับ มีเพียงบัวขอบหน้าต่างส่วนล่าง</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

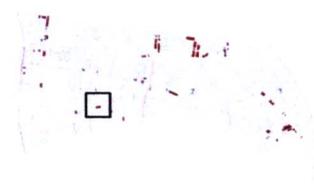
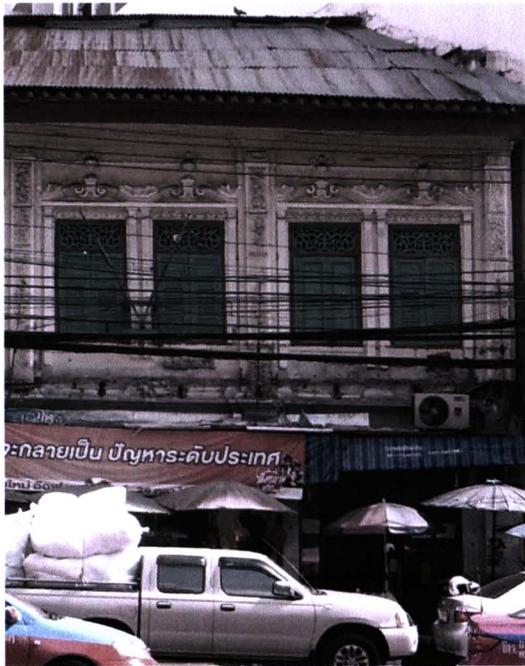
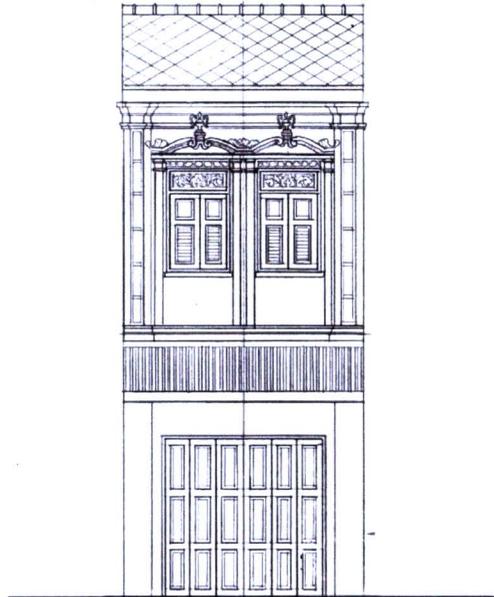

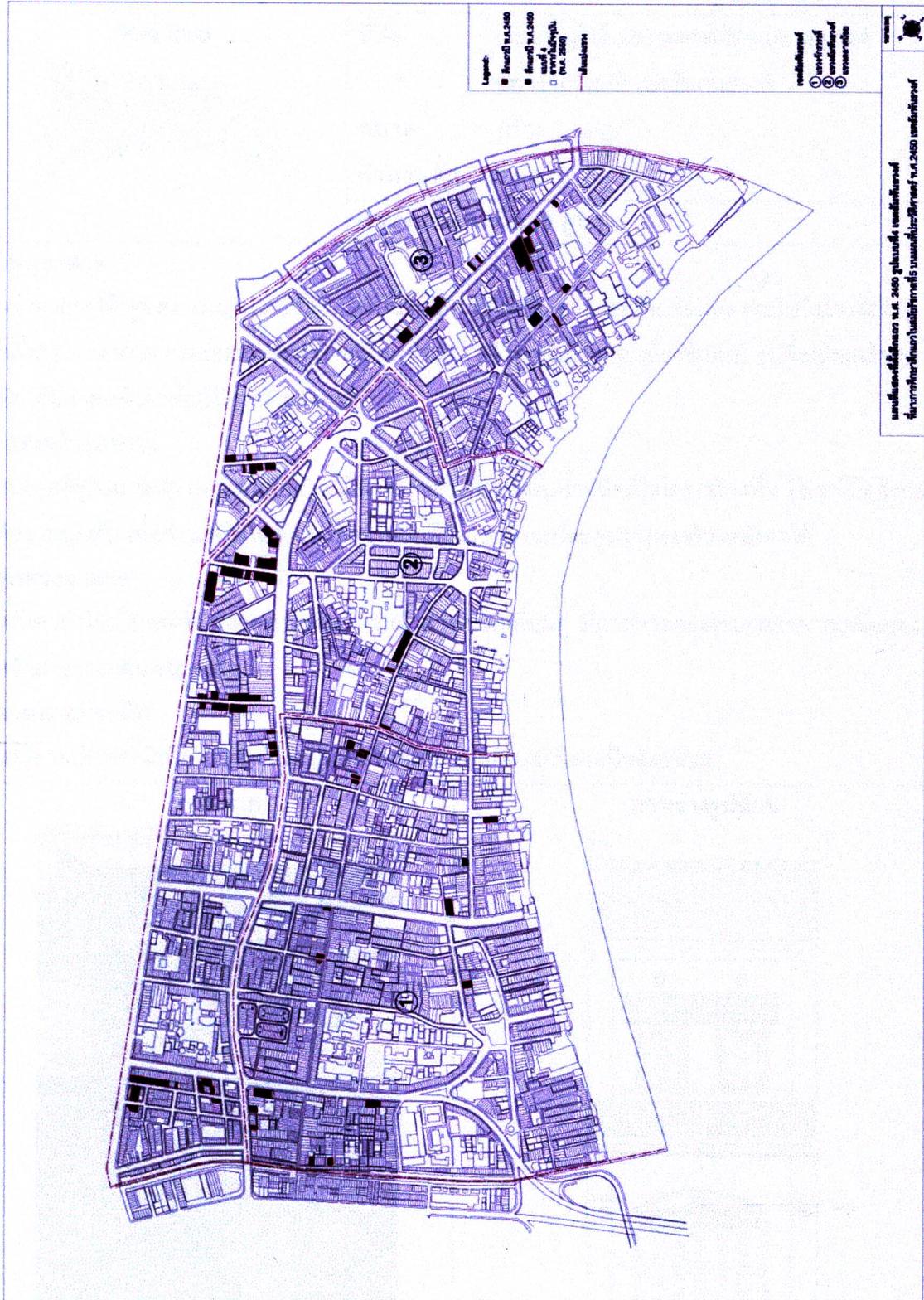
ตารางที่ 4.8 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 2	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ตรอกท่าเรือ ตรงข้าม ร.ร.ผยอิง ถนนทรงวาด แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.70 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <p>จำนวนที่คงเหลือ 5 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเพี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุสีเหลี่ยมเข้าหลวม ตัด ไม่มีกันสาด</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว มีการเจาะลายฉลุของระบายน้้อของหน้าต่างทรงครึ่งวงกลม กรอบบัวผนังเหนือหน้าต่างล้อกับรูปทรงช่องระบายน้้อของหน้าต่างคู่</p> <p>ลวดลายประดับ ลักษณะเป็นลายปูนปั้นบัวรูปโค้ง นิโคลาสสิก มีลวดลายเรขาคณิต ได้หน้าต่างชั้นสอง</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

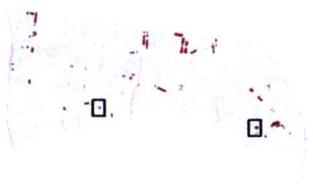
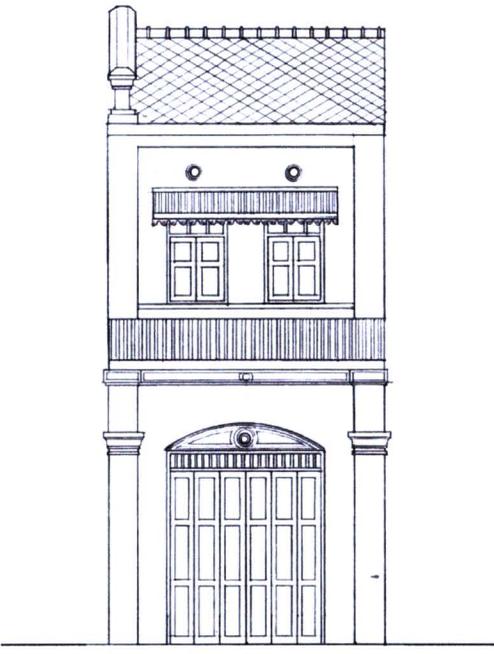
แผนที่ 4.5 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. 2450 แบบที่ 3 เขตสัมพันธวงศ์

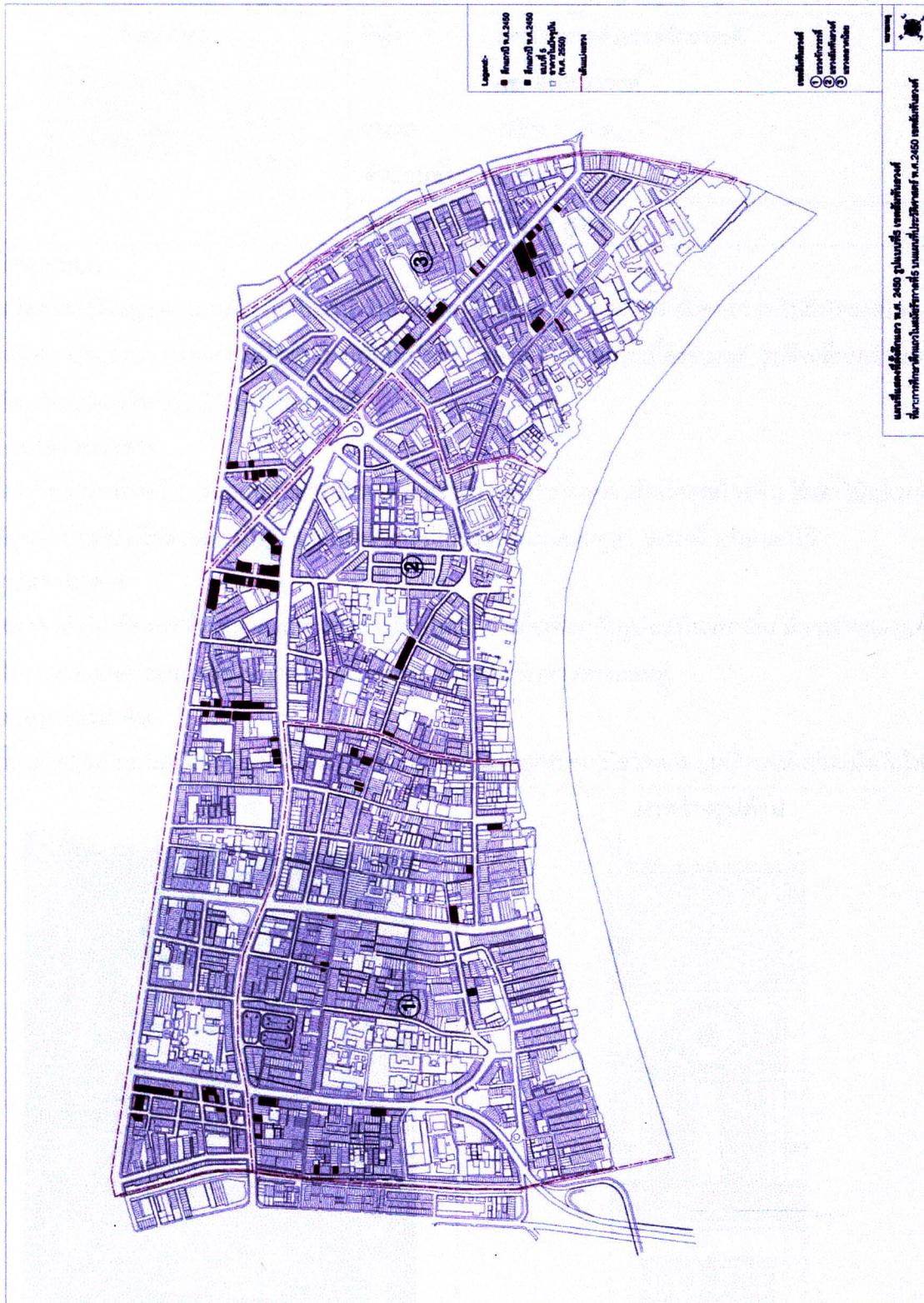
ตารางที่ 4.9 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 3	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ริมถนนราชวงศ์ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.70 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <p>จำนวนที่คงเหลือ 3 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเฟี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุที่เหลื่อมเข้าหลวม ตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อส่วนเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ขนาดรูปทรงอาคารเปรียบกว่าเมื่อเทียบกับรูปทรงในแบบอื่น มีการเจาะลายฉลุช่องระบายอากาศเหนือช่องหน้าต่างทรงเหลี่ยม</p> <p>ลวดลายประดับ ลักษณะเป็นลายปูนลวดลายลูกไม้ธรรมชาติแบบตะวันตกนีโอคลาสสิกทั้งรูปด้าน ผนัง เสา</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

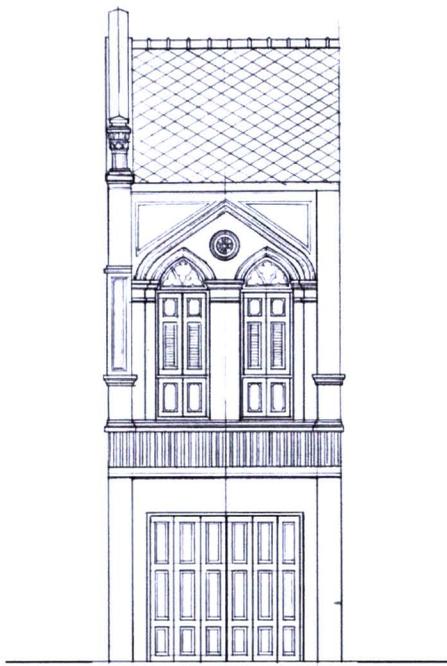

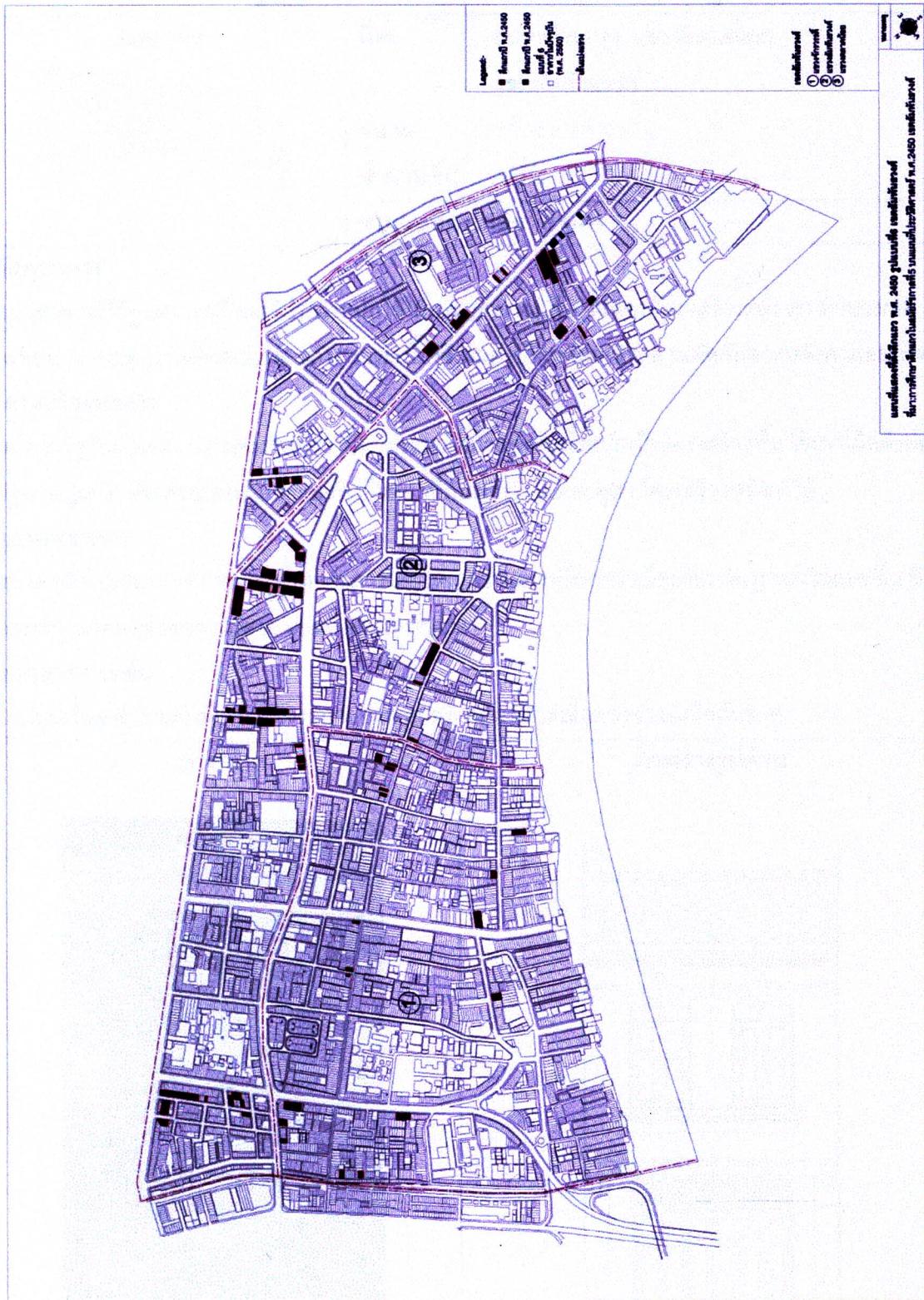
แผนที่ 4.6 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. 2450 แบบที่ 4 เขตสัมพันธวงศ์

ตารางที่ 4.10 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 4	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ถนนพานุรักษ์ แขวงตลาดน้อย, ถนนอนุวงศ์ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.70 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <p>จำนวนที่คงเหลือ 9 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเพี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุที่เหลื่อมเข้าหลวม ตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อเสริมเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ขนาดรูปทรงเพียวหน้าต่างทรงเหลี่ยมคู้ มีการเจาะช่องระบายอากาศเหนือช่องหน้าต่างต่างทรงกลม ขนาดเล็ก</p> <p>ลวดลายประดับ ไม่มีลวดลายประดับ มีเพียงบัวเสา และปูนปั้นเรียบง่าย รูปแบบตะวันตกเป็นซุ้มประตู</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

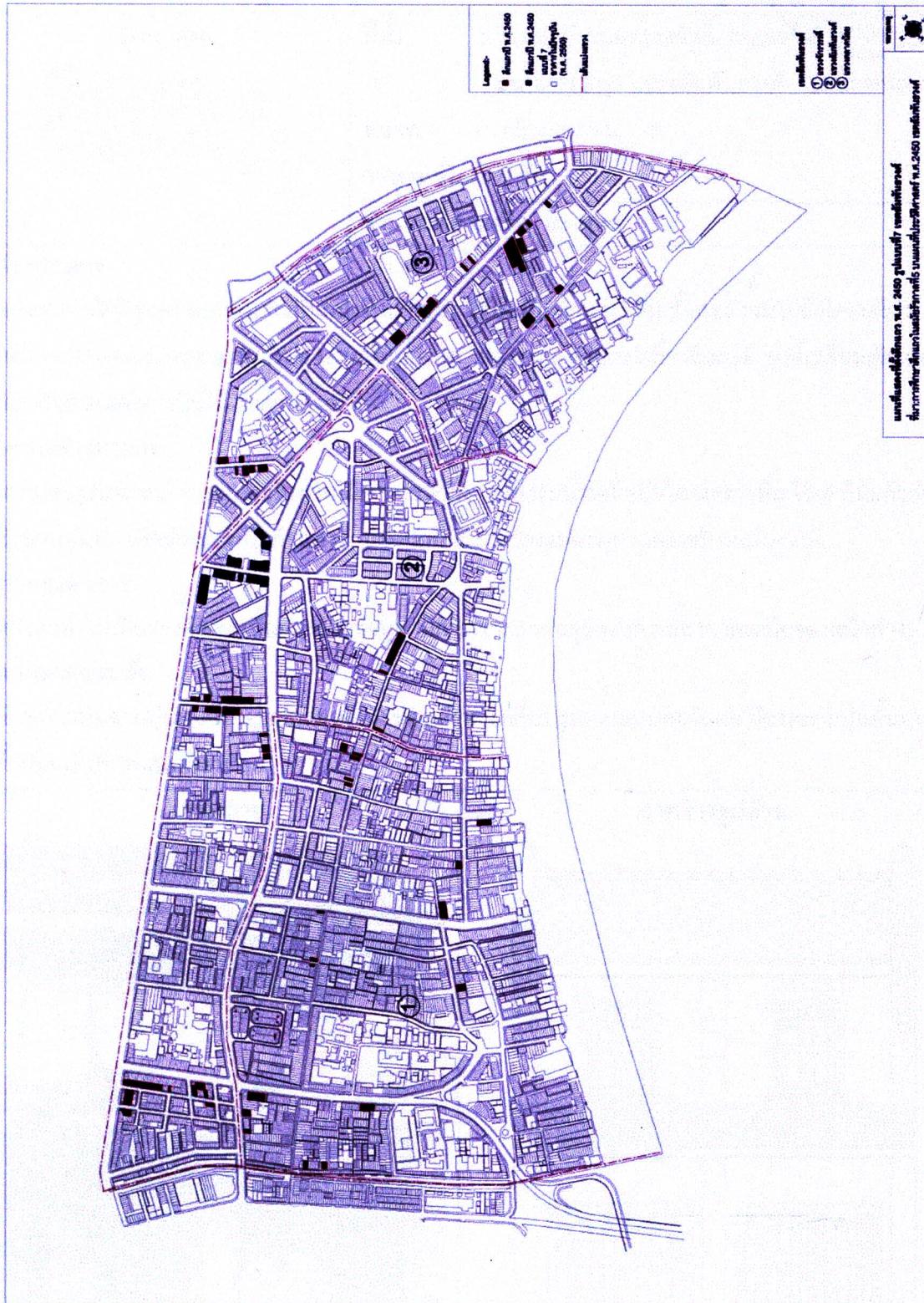
แผนที่ 4.7 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. 2450 แบบที่ 5 เขตสัมพันธวงศ์

ตารางที่ 4.11 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 5	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ถนนราชวงศ์ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.70 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <hr/> <p>จำนวนที่คงเหลือ 3 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเฟี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ รูปสี่เหลี่ยมเข้าหาลมตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กั้นระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ขนาดรูปทรงอาคารโดยใหญ่กว่าเมื่อเทียบกับรูปทรงในแบบอื่น มีการเจาะลายฉลุช่องระบายอากาศเหนือช่องหน้าต่างทรงกลมขนาดใหญ่ หน้าต่างทรงแหลมคู่</p> <p>ลวดลายประดับ เป็นลายปูนปั้นบนผนังค้ำยัน หน้าต่างรูปทรงแบบตะวันตกบุกระจก มีลวดลายปูนปั้นบนค้ำยันผนังกันไฟ</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

แผนที่ 4.8 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. 2450 แบบที่ 6 เขตสัมพันธวงศ์

ตารางที่ 4.12 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 6	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ถนนเจริญกรุง แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.70 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <p>จำนวนที่คงเหลือ 8 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง ก่อเป็นผนังรับน้ำหนักใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง โครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเพี้ยมประตู หลังคากระเบื้องซีเมนต์รูปสี่เหลี่ยมเข้าหาลามตัดกันสาดหลังคาคอนกรีต</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบด้วยคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อเสริมเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ขนาดรูปทรงอาคารโดยใหญ่กว่าและเพรียวกว่าเมื่อเทียบกับรูปทรงในแบบอื่น มีการเจาะลายฉลุช่องระบายอากาศเหนือช่องหน้าต่าง</p> <p>ลวดลายประดับ ไม่มีปูนปั้นลายประดับมีเพียงช่องระบายอากาศ ทรงกลมขนาดเล็กสองช่องเหนือกันสาด</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

แผนที่ 4.9 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. 2450 แบบที่ 7 เขตสัมพันธวงศ์

ตารางที่ 4.13 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 7

<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ริมสองฝั่งถนนทรงสวัสดิ์ ถนนเยาวราช ถนนเจริญกรุง แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.70 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <p>จำนวนที่คงเหลือ 63 คูหา</p>
---	--

วัสดุอาคาร

ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีนก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเพี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุสีเหลี่ยมเข้าหลวมตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี

โครงสร้างอาคาร

ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาตระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อส่วนเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้

รูปทรงอาคาร

หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ทรงปั้นหยาดตรงหัวมุม มีการเจาะลายฉลุช่องระบายอากาศเหนือช่องหน้าต่าง

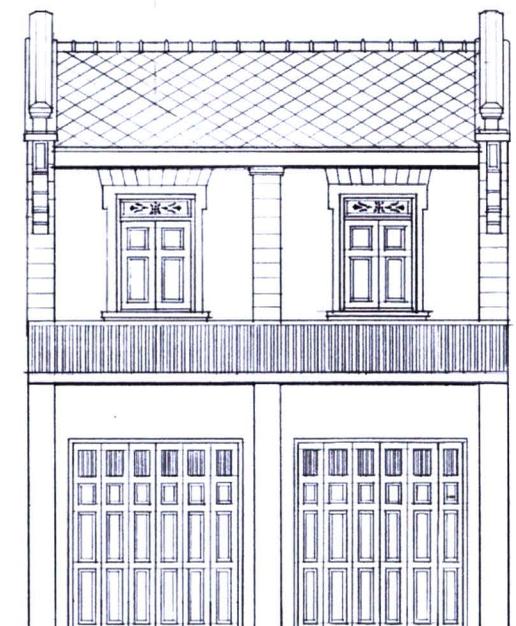
ลวดลายประดับ

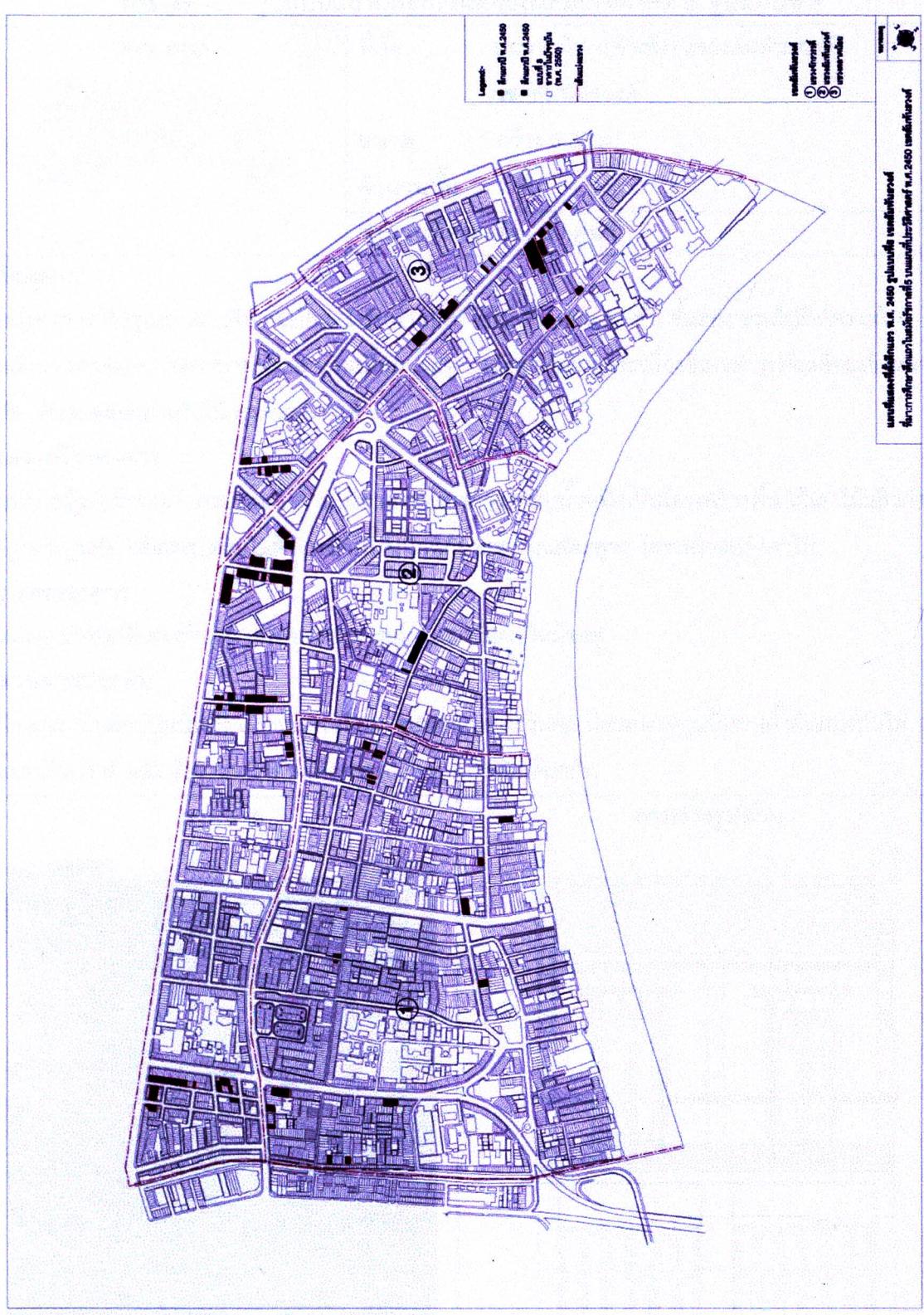
ลักษณะเป็นลายปูนปั้นเรียบง่ายทรงเหลี่ยม ช่องหน้าต่างเดี่ยว รูปทรงแบบตะวันตก มีลวดลายปูนปั้นบนค้ำยันผนังกันไฟแบบเรียบง่าย

ภาพถ่าย

ภาพร่างรูปด้าน

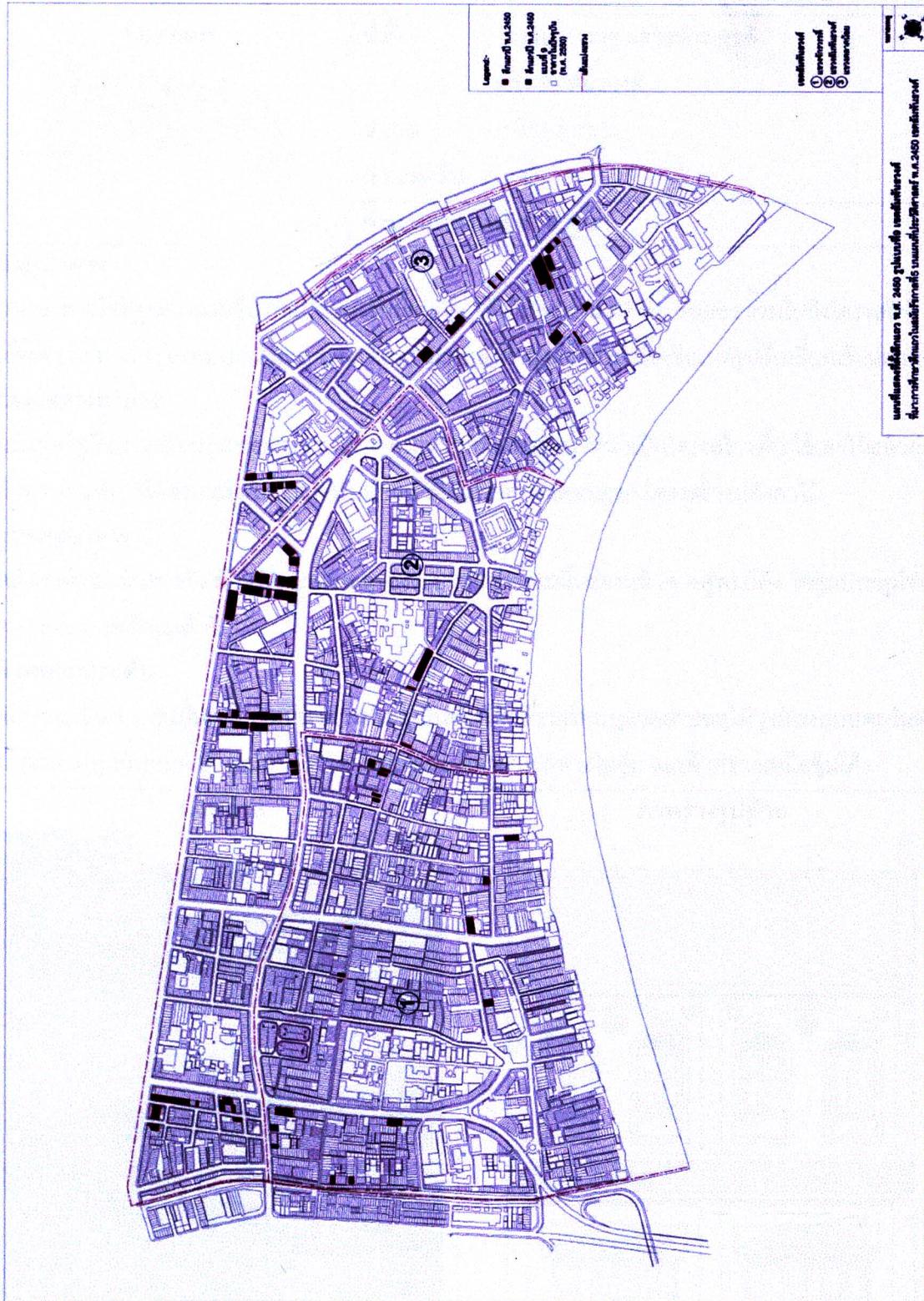

แผนที่ 4.10 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. 2450 แบบที่ 8 เขตสัมพันธวงศ์

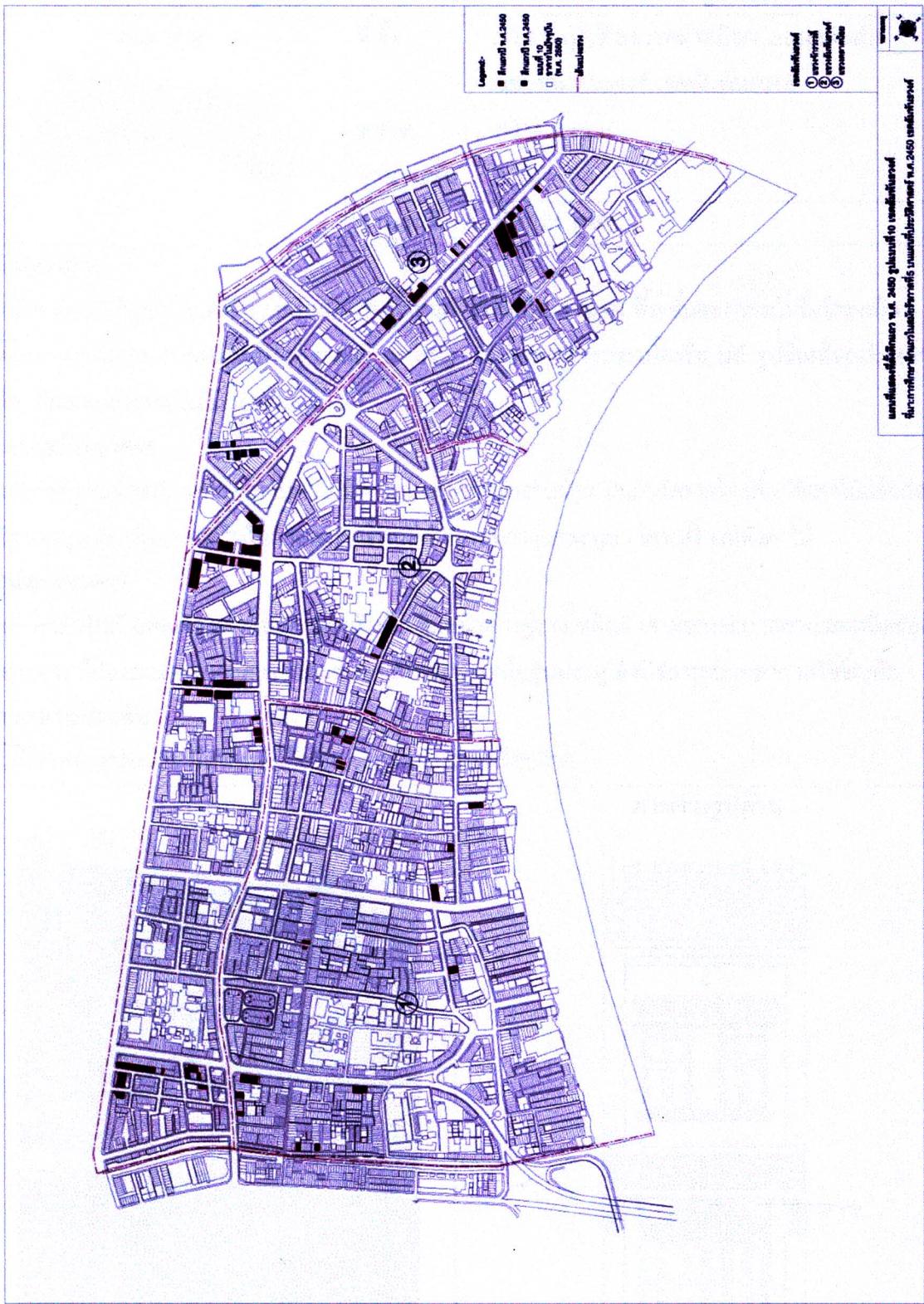
ตารางที่ 4.14 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 8

<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ถนนวานิช 1(ลำเพ็ญ) แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.30 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <p>จำนวนที่คงเหลือ 20 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเพี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุหุ้มเหล็กเข้าหลวม ตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ขนาดรูปทรงอาคารเล็กและเพรียวเป็นห้องคู่</p> <p>ลวดลายประดับ ลักษณะเป็นลายปูนปั้นเรียบง่ายทรงเหลี่ยม รูปทรงแบบตะวันตก มีลวดลายปูนปั้นบนค้ำยันผนังกันไฟแบบเรียบง่าย และบัวฐานหน้าต่างเดี่ยวจรดบัวเสาในระดับเดียวกัน</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

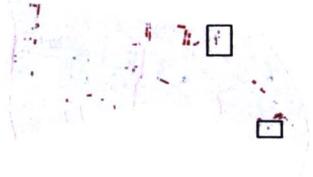

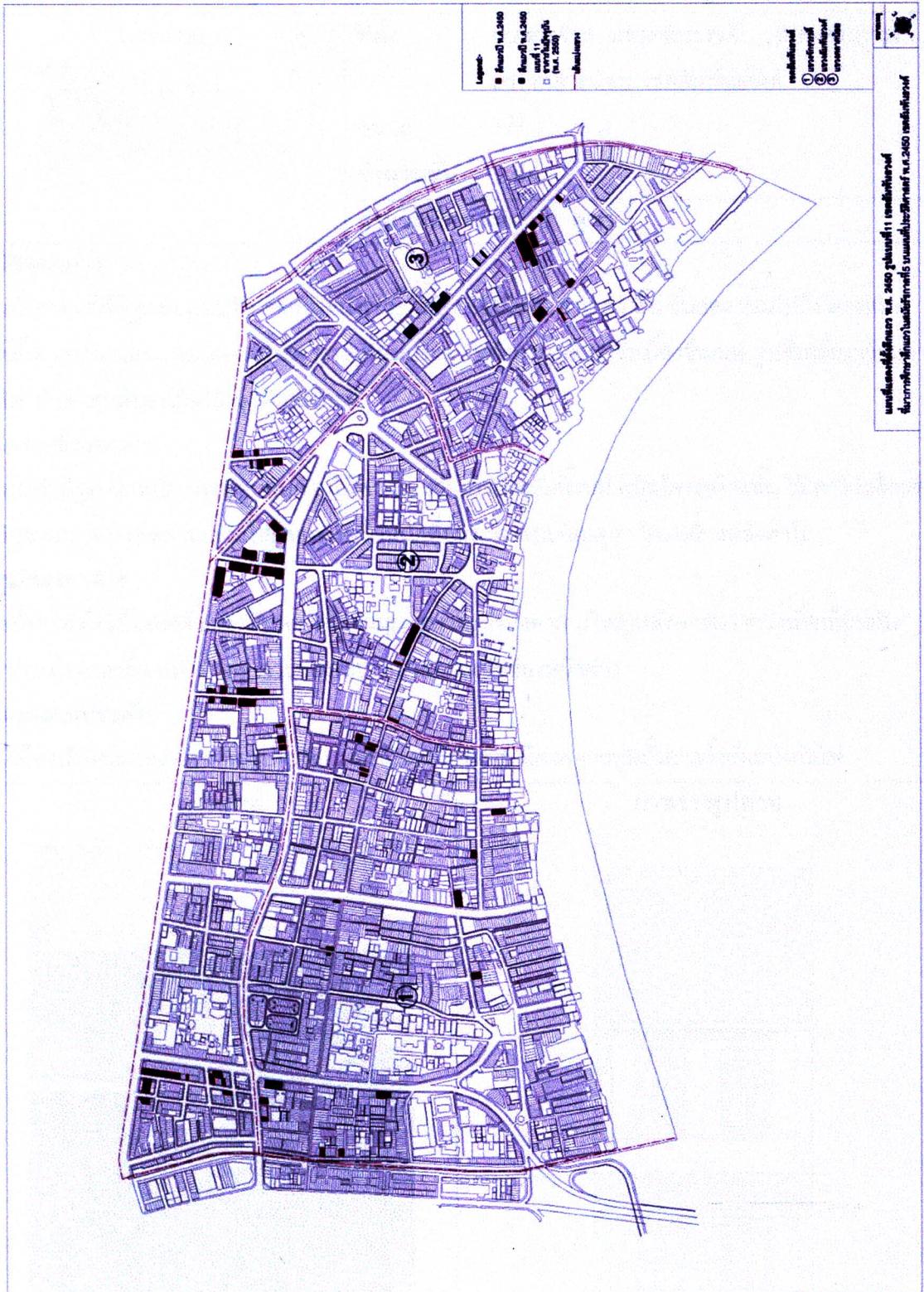
แผนที่ 4.11 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. 2450 แบบที่ 9 เขตสัมพันธวงศ์

ตารางที่ 4.15 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 9	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ถนนเยาวราช แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.70 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <p>จำนวนที่คงเหลือ 8 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเฟี้ยมประตูหลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปสี่เหลี่ยมเข้าหาลมตัด</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว มีการเจาะลายฉลุของระบายนอากาศเหนือช่องหน้าต่างคู่ทรงโค้ง ได้ขุมประตูมีช่องระบายนอากาศเป็นเหล็กซี่</p> <p>ลวดลายประดับ ลักษณะเป็นลายปูนปั้นเหนือขุมหน้าต่างประตูเป็นทรงโค้งเรียบเรียบลวดลายฉลุไม้ รูปทรงแบบตะวันตก มีลวดลายปูนปั้นบนค้ำยันผนังกันไฟ เจาะช่องระบายนอากาศ กลางในขุม และชายขวาเหนือขุมโค้ง</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

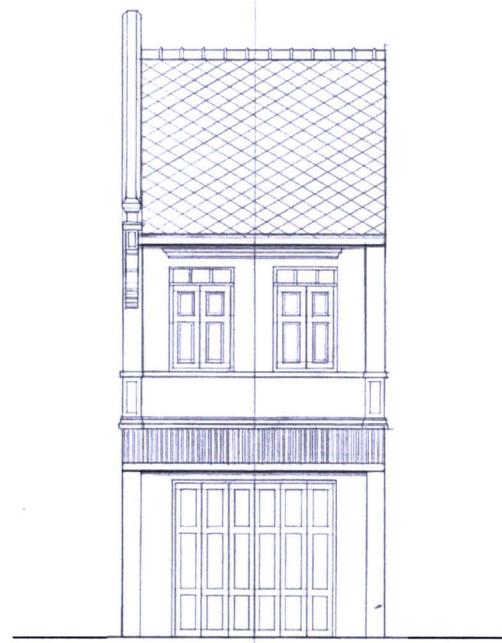

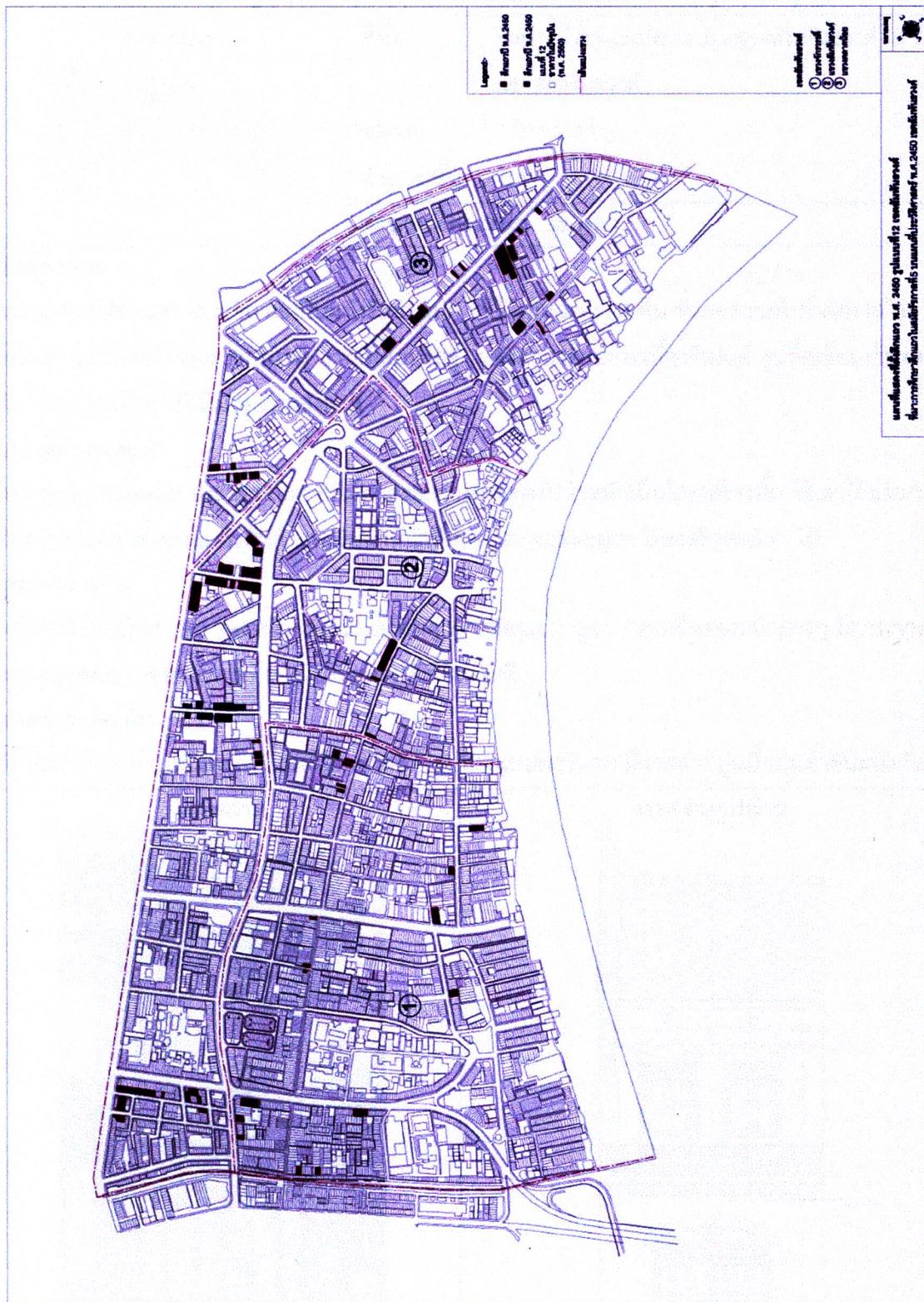
แผนที่ 4.12 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ แบบที่ ๑๐ เขตสัมพันธวงศ์

ตารางที่ 4.16 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 10	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ถนนพานงูรังสี แขวงตลาดน้อย ถนนกัลลันตัน แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.70 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <p>จำนวนที่คงเหลือ 21 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเพี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุเหลื่อมเข้าหลวม ตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐอุบบนทับ เพื่อเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ทรงปั้นหยาตรงหัวมุม ชุ่มหน้าต่างคู่ทรงเหลี่ยม เจาะช่องระบายอากาศเหนือช่องหน้าต่าง มีช่องระบายอากาศทรงกลมขนาดเล็กหนึ่งวงเหนือชุ่มประตูโค้งมีช่องระบายอากาศใช้ซี่เหล็ก</p> <p>ลวดลายประดับ ไม่มีลวดลายประดับ มีเพียงบัวโค้งชุ่มประตูชั้นล่างแบบเรียบง่าย</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

แผนที่ 4.13 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. 2450 แบบที่ 11 เขตสัมพันธวงศ์

ตารางที่ 4.17 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 11	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ถนนวรจักร แขวงจักรวรรดิ ถนนเจริญกรุง แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.70 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <hr/> <p>จำนวนที่คงเหลือ 31 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเพี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุเคลือบเข้าหลาม ตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อเสริมเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ทรงปั้นหยาตรงหัวมุม ขนาดรูปทรงอาคารใหญ่หลังคาชันว่ากว่าเมื่อเทียบกับรูปทรงในแบบอื่น หน้าต่างคู่ เจาะช่องระบายอากาศเหนือช่องหน้าต่าง</p> <p>ลวดลายประดับ มีเพียงบัวเหนือช่องหน้าต่าง รูปทรงแบบตะวันตกเรียบง่าย มีลวดลายปูนปั้นบนค้ำยันผนังกันไฟ</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

แผนที่ 4.14 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. 2450 แบบที่ 12 เขตสัมพันธวงศ์

ตารางที่ 4.18 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 12

<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ริมสองฝั่งถนนแปลงนาม แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์</p>
	<p>ขนาด : กว้าง 3.70 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p>

จำนวนที่คงเหลือ 38 คูหา

วัสดุอาคาร

ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเพี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุที่เหลือเชื่อมเข้าหลวม ตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี

โครงสร้างอาคาร

ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แลวก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อส่วนเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้

รูปทรงอาคาร

หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ช่องหน้าต่างทรงเหลี่ยมคู่ เจาะช่องระบายอากาศเหนือช่องหน้าต่างคู่ มีการเจาะลายฉลุช่องระบายอากาศเหนือช่องประตูทรงโค้งใช้เหล็กซี่

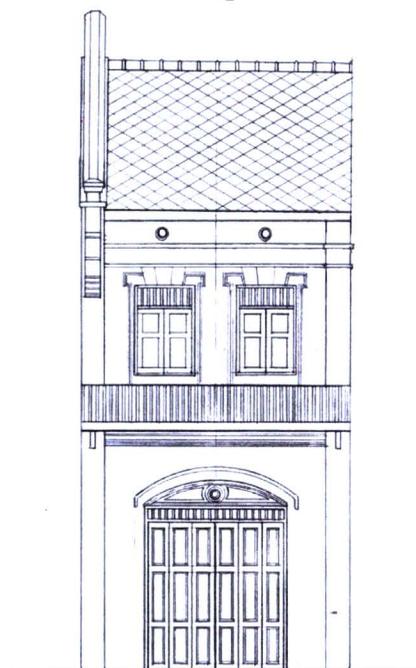
ลวดลายประดับ

ลักษณะเป็นลายปูนปั้นทรงเหลี่ยมนิโคลาสสิก รูปทรงแบบตะวันตก มีลวดลายปูนปั้นบนค้ำยันผนังกันไฟ

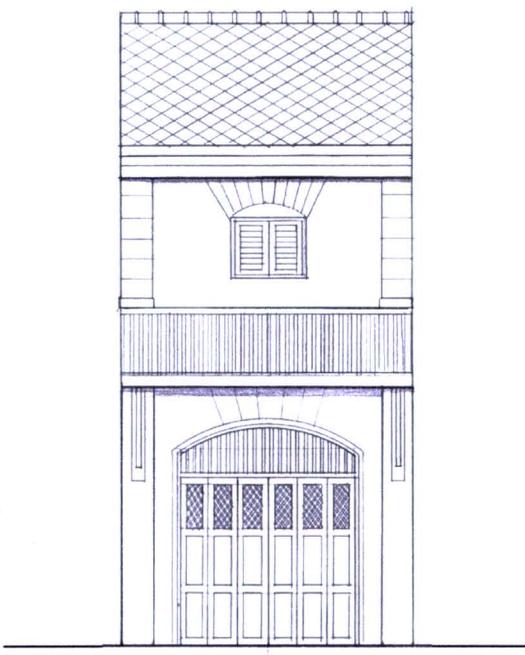
ภาพถ่าย

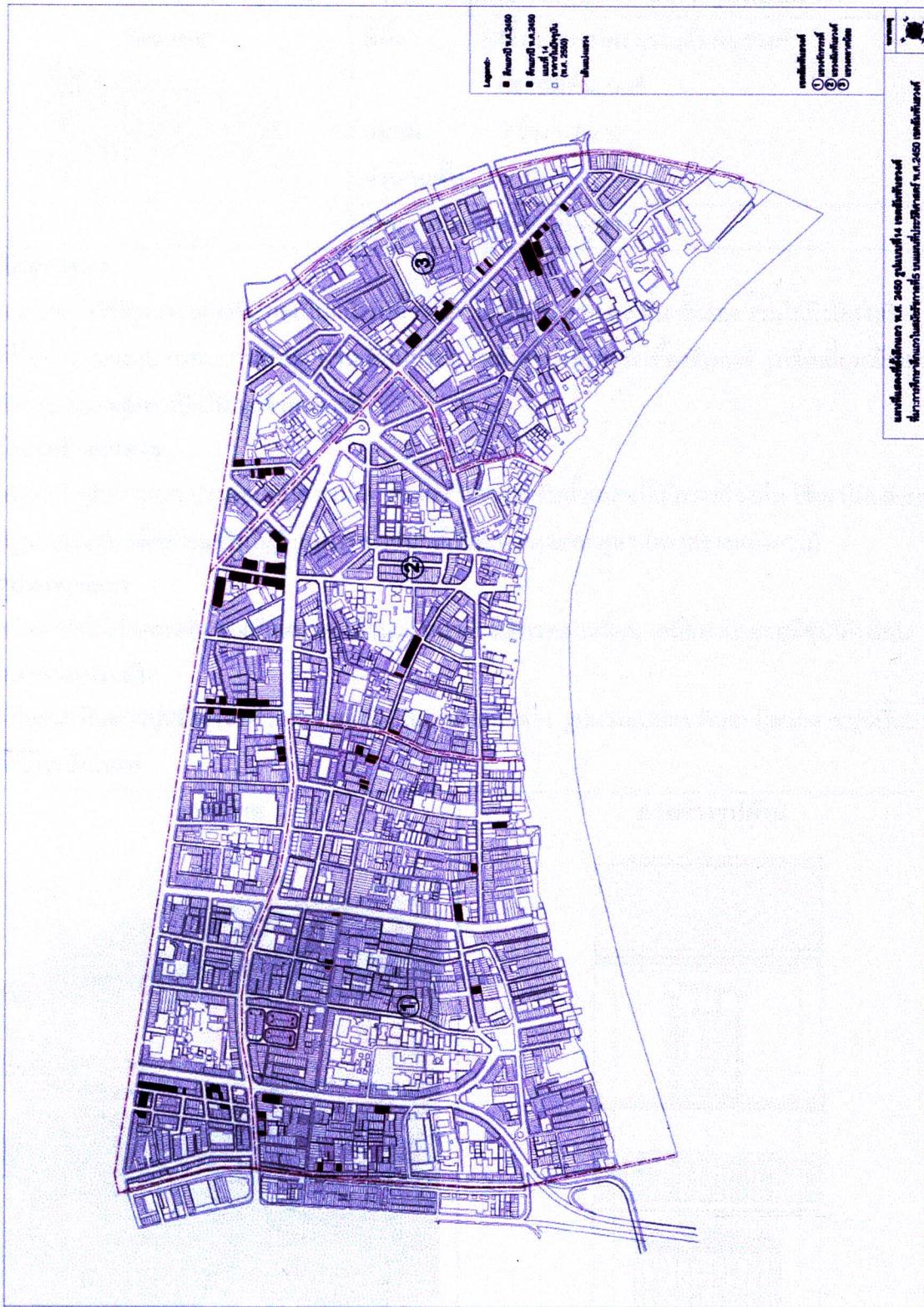

ภาพร่างรูปด้าน

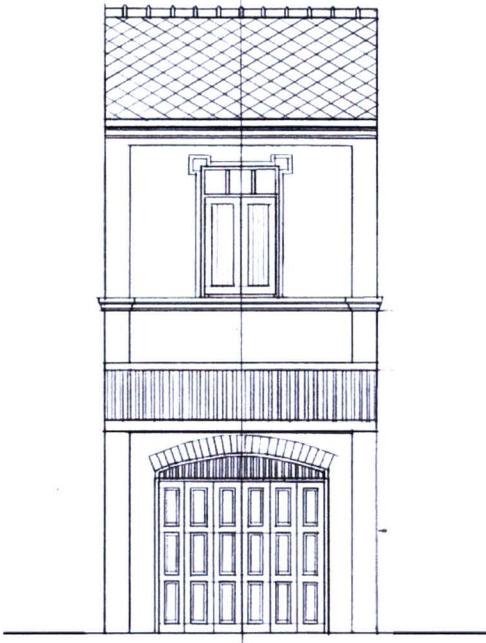

ตารางที่ 4.19 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 13	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ถนนเจริญกรุง 22 แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.20 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <hr/> <p>จำนวนที่คงเหลือ 24 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเฟี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุเหลื่อมเข้าหลวม ตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบด้วยคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อส่วนเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ขนาดรูปทรงอาคารเล็กเตี้ยกว่าเมื่อเทียบกับรูปทรงในแบบอื่น มีการเจาะช่องระบายอากาศเหนือช่องประตูทรงโค้งใช้ซี่ไม้ หน้าต่างชั้นสองบานเดียวขนาดเล็ก</p> <p>ลวดลายประดับ ลักษณะเป็นลายปูนปั้นเรียบง่ายเหนือช่องประตูหน้าต่าง รูปทรงแบบตะวันตก</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

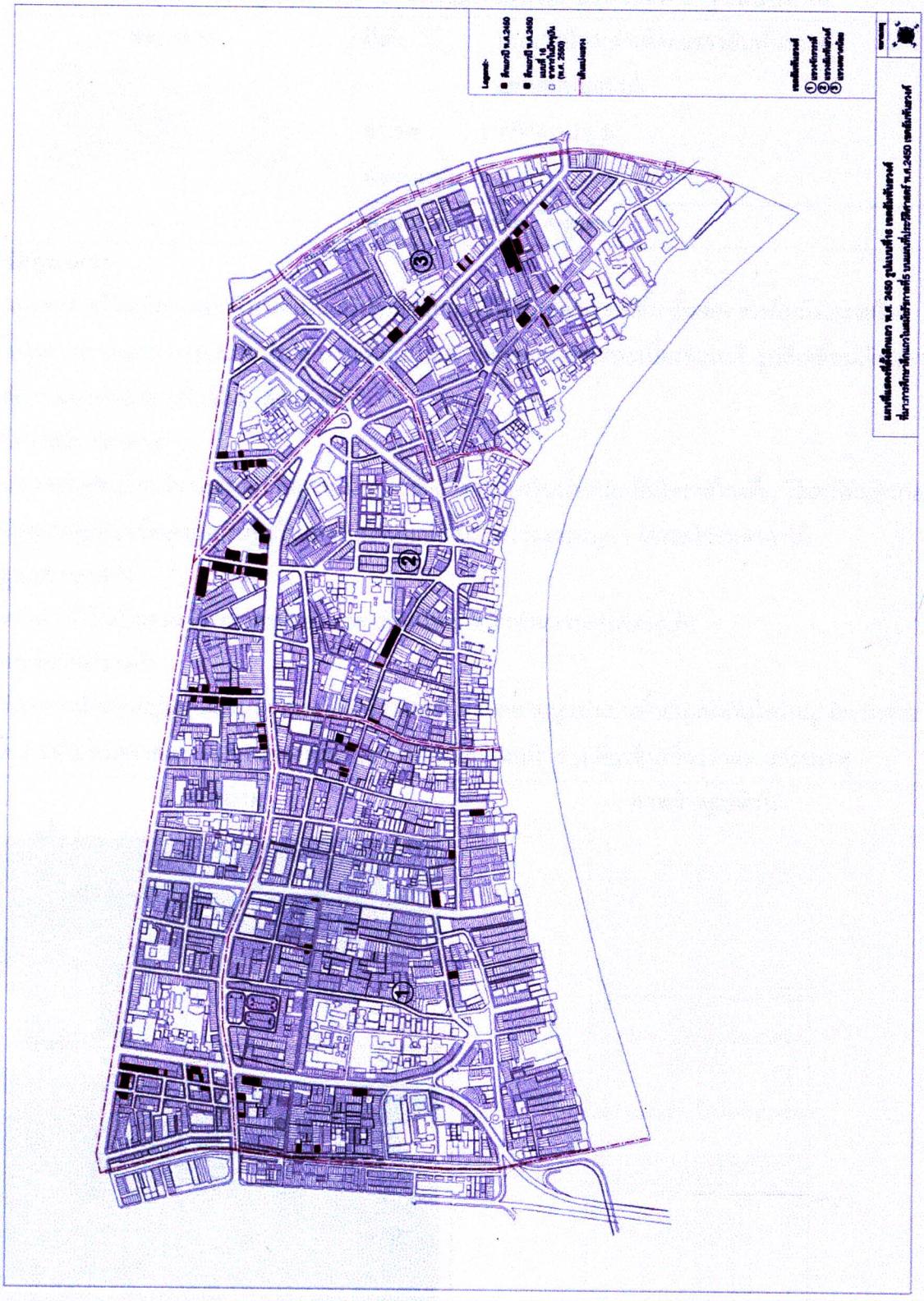

แผนที่ 4.16 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. 2450 แบบที่ 14 เขตสัมพันธวงศ์

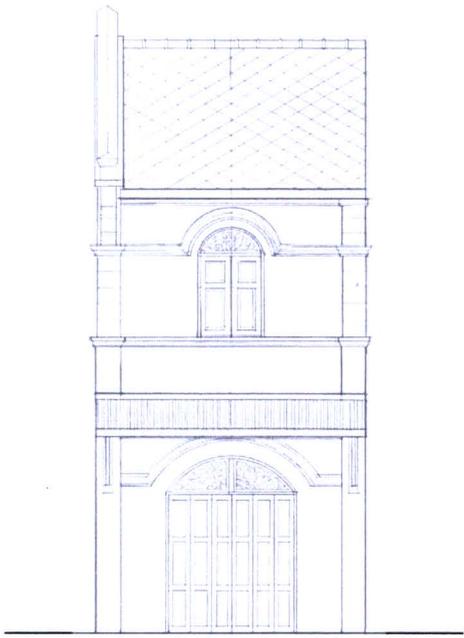
ตารางที่ 4.20 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 14	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : เวียงนครเขษม แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.50 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <p>จำนวนที่คงเหลือ 56 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเพี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุสีเหลี่ยมเข้าหลวม ตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แลวก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ทรงปั้นหยาดตรงหัวมุม หน้าต่างเดี่ยวทรงเหลี่ยม เหนือบานประตูมีซุ้มโค้งเรียบ</p> <p>ลวดลายประดับ ลักษณะเป็นลายปูนปั้นเรียบง่ายทรงเหลี่ยมเป็นกรอบหน้าต่าง รูปทรงแบบตะวันตก มีลวดลายปูนปั้นบนค้ำยันผนังกันไฟ</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

ตารางที่ 4.21 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 15	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ถนนจักรวรรดิ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.20 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <p>จำนวนที่คงเหลือ 11 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเพี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุหุ้มเข้าหาลาม ตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี</p> <p>โครงสร้างอาคาร ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว รูปทรงอาคารเล็ก หน้าต่างคูทรงเหลี่ยมมีกันสาด เหนือกันสาดมีช่องระบายอากาศ ทรงกลมขนาดใหญ่ สองวง</p> <p>ลวดลายประดับ ลักษณะเป็นลายปูนปั้นเรียบง่ายทรงเหลี่ยม รูปทรงแบบตะวันตก</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

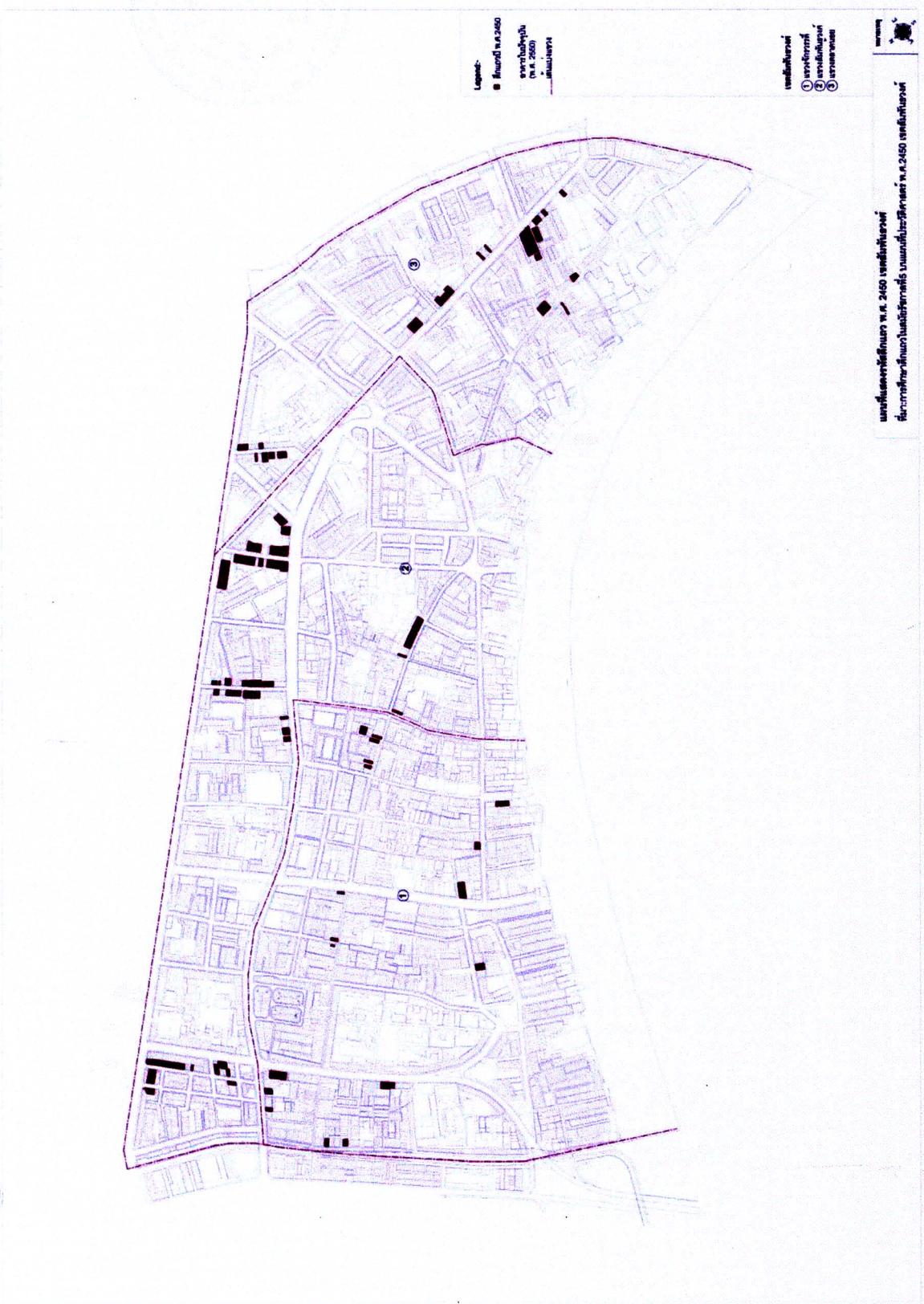

แผนที่ 4.18 แสดงที่ตั้งตึกแถว ปี พ.ศ. 2450 แบบที่ 16 เขตสัมพันธวงศ์

ตารางที่ 4.22 รูปแบบสถาปัตยกรรมตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบที่ 16	
<p>Key map</p> 	<p>ที่ตั้ง : ถนนวานิช1(ลำเพ็ญ) แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์</p> <p>ขนาด : กว้าง 3.70 ม.</p> <p>จำนวนชั้น : 2 ชั้น</p> <p>จำนวนที่คงเหลือ 4 คูหา</p>
<p>วัสดุอาคาร</p> <p>ผนังอาคารใช้อิฐแดง แบบจีน ก่อเป็นผนังรับน้ำหนัก ใช้ไม้เป็น คาน ตง พื้น ชั้นสอง รวมไปถึงโครงสร้างหลังคา บานวงกบ กรอบบานประตู บานเฟี้ยมประตู หลังคามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์ วัสดุที่เหลื่อมเข้าหลวม ตัด กันสาดหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยสังกะสี</p> <p>โครงสร้างอาคาร</p> <p>ผนังก่ออิฐรับน้ำหนัก ประกอบกับคานไม้พาดระหว่างกำแพงรับน้ำหนักเป็นโครงสร้างพื้น ใช้เสาไม้แล้วก่ออิฐฉาบปูนทับ เพื่อเสริมเสริมในกำแพงรับน้ำหนักที่กันระหว่างแต่ละคูหา โครงสร้างหลังคาไม้</p> <p>รูปทรงอาคาร</p> <p>หลังคาทั่วไปเป็นทรงจั่ว ขนาดรูปทรงอาคารโดยใหญ่ หน้าต่างบานเดี่ยวทรงโค้ง</p> <p>ลวดลายประดับ</p> <p>ลักษณะเป็นลายปูนปั้นเรียบง่ายทรงโค้งครึ่งวงกลม มีลวดลายปูนปั้นบนค้ำยันผนังกันไฟใหญ่ มีการเจาะลายฉลุไม้ลวดลายละเอียด ในช่องระบายอากาศเหนือช่องหน้าต่างเดี่ยวซุ้มครึ่งวงกลม และประตู</p>	
<p>ภาพถ่าย</p> 	<p>ภาพร่างรูปด้าน</p>

4.6 ตารางการเปลี่ยนแปลงตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 เขตสัมพันธวงศ์ในปัจจุบัน
ตารางที่ 4.23 แสดงการเปลี่ยนแปลงตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 เขตสัมพันธวงศ์ในปัจจุบัน

Legend:

- Block P. 2450
- Block P. 2451
- Block P. 2452
- Block P. 2453

Scale:

- ① 0m
- ② 10m
- ③ 20m

Map of the area around P. 2450, P. 2451, P. 2452, P. 2453, P. 2454, P. 2455, P. 2456, P. 2457, P. 2458, P. 2459, P. 2460, P. 2461, P. 2462, P. 2463, P. 2464, P. 2465, P. 2466, P. 2467, P. 2468, P. 2469, P. 2470, P. 2471, P. 2472, P. 2473, P. 2474, P. 2475, P. 2476, P. 2477, P. 2478, P. 2479, P. 2480, P. 2481, P. 2482, P. 2483, P. 2484, P. 2485, P. 2486, P. 2487, P. 2488, P. 2489, P. 2490, P. 2491, P. 2492, P. 2493, P. 2494, P. 2495, P. 2496, P. 2497, P. 2498, P. 2499, P. 2500.

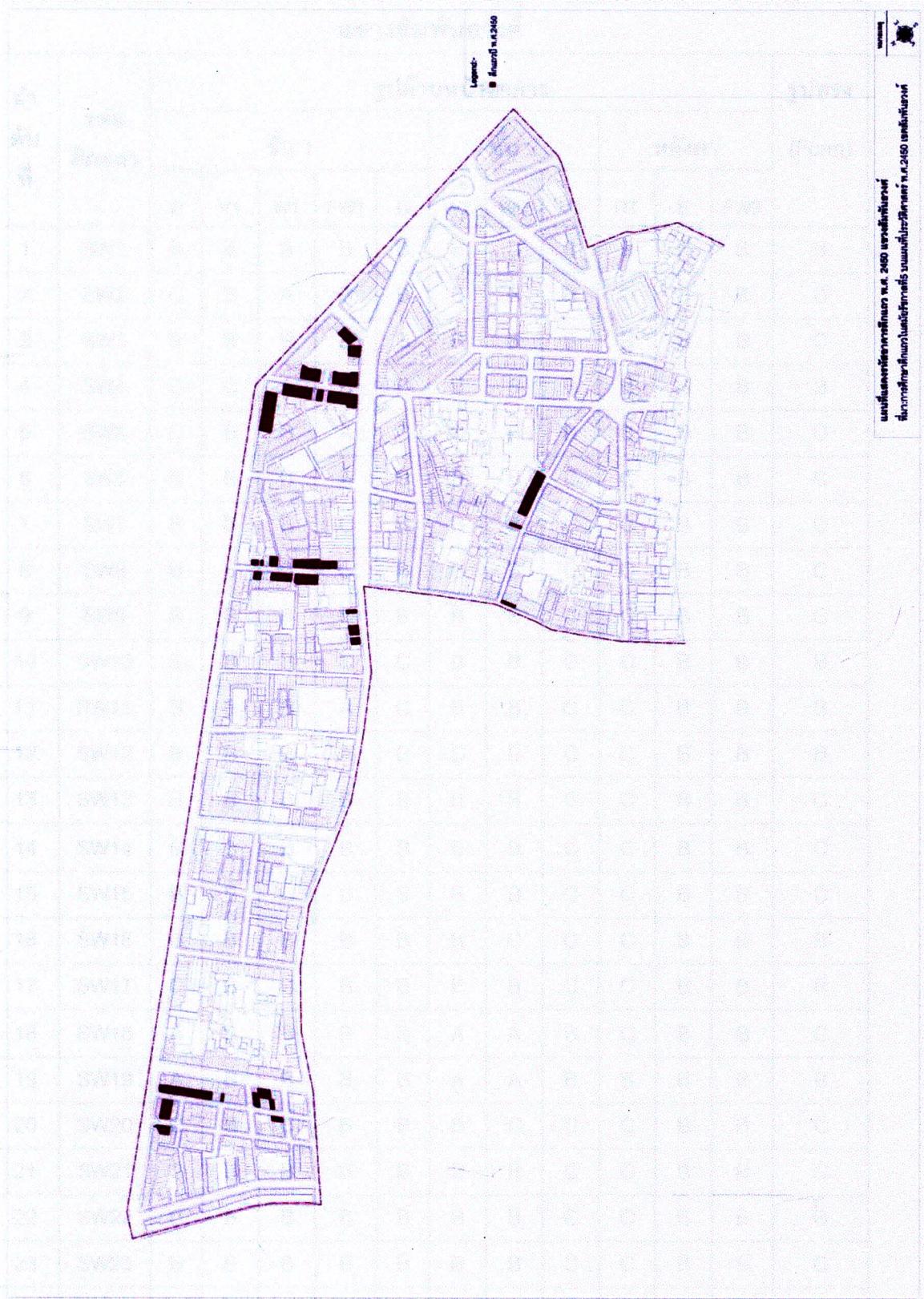
Legend:
■ Building No. 2450

แผนที่แสดงที่ตั้งอาคารหมายเลข พ.ศ. 2450 แสดงโครงการ
พัฒนาพื้นที่อาคารพาณิชย์ในเขตเมืองเก่า กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2450 เขตสัมพันธวงศ์

แขวงจักรวรรดิ													
ลำดับ ที่	รหัส ตึกแถว	รูปด้านหน้าอาคาร											รูปทรง (Form)
		ชั้น 1					ชั้น 2				หลังคา		
		D	V1	W1	FW1	C	W2	WD	V2	RT	E	FW2	
1	CW1	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
2	CW2	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
3	CW3	A	A	A	A	B	B	A	A	A	B	A	C
4	CW4	A	A	A	A	B	B	A	A	A	B	A	B
5	CW5	A	A	A	A	B	B	B	B	B	B	A	C
6	CW6	A	A	A	A	B	B	B	B	B	B	A	C
7	CW7	B	B	B	-	B	A	B	A	A	B	-	C
8	CW8	B	B	B	-	B	A	A	A	A	B	-	C
9	CW9	B	B	B	-	B	A	A	A	A	B	-	C
10	CW10	B	B	B	-	B	A	B	A	A	B	-	B
11	CW11	B	B	B	-	B	A	B	A	A	B	-	B
12	CW12	B	B	B	-	B	A	A	A	A	B	-	B
13	CW13	B	B	B	-	B	A	A	A	A	B	-	C
14	CW14	B	B	B	-	B	A	A	A	C	B	-	C
15	CW15	B	B	B	-	B	A	A	A	C	B	-	C
16	CW16	B	B	B	-	B	A	A	A	C	B	-	B
17	CW17	B	B	B	-	B	A	A	A	A	B	-	B
18	CW18	B	B	B	-	B	B	B	B	B	B	-	C
19	CW19	B	B	B	-	B	B	B	B	A	B	-	B
20	CW20	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	C
21	CW21	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	C
22	CW22	B	B	B	A	B	A	A	A	B	B	A	B
23	CW23	B	B	B	A	B	A	A	A	B	B	A	C
24	CW24	B	B	B	A	B	A	A	A	B	B	A	B
25	CW25	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B

แขวงสัมพันธวงศ์													
ลำดับ ที่	รหัส ตึกแถว	รูปด้านหน้าอาคาร											รูปทรง (Form)
		ชั้น 1					ชั้น 2				หลังคา		
		D	V1	W1	FW1	C	W2	WD	V2	RT	E	FW2	
1	SW1	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
2	SW2	C	B	A	B	B	B	B	B	B	B	B	B
3	SW3	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	C
4	SW4	C	C	A	B	B	B	B	B	B	B	B	B
5	SW5	C	B	B	A	C	B	B	B	B	B	B	C
6	SW6	B	B	B	A	B	B	B	C	C	B	B	C
7	SW7	B	B	B	C	B	B	B	C	C	B	B	C
8	SW8	B	B	B	C	B	B	B	C	C	B	B	C
9	SW9	B	B	B	C	B	B	B	C	C	B	B	C
10	SW10	B	B	B	C	C	B	B	C	C	B	B	B
11	SW11	B	B	B	A	C	B	B	C	C	B	B	B
12	SW12	B	B	B	A	B	C	B	C	C	B	B	B
13	SW13	B	B	B	B	B	B	B	C	C	B	B	C
14	SW14	B	B	B	B	B	B	B	C	C	B	B	C
15	SW15	B	B	C	B	B	B	B	C	C	B	B	C
16	SW16	C	B	B	B	B	B	C	C	C	B	B	B
17	SW17	C	B	B	B	B	B	B	C	C	B	B	B
18	SW18	A	B	B	B	B	A	A	B	C	B	B	C
19	SW19	A	B	B	B	B	A	A	B	B	B	B	B
20	SW20	C	B	C	B	B	B	C	C	C	B	B	C
21	SW21	C	B	B	B	B	B	B	C	C	B	B	C
22	SW22	C	B	B	B	B	B	B	C	C	B	B	B
23	SW23	B	B	B	B	B	B	B	C	C	B	B	C
24	SW24	B	B	B	B	B	C	B	C	C	B	B	B
25	SW25	B	B	B	B	B	B	C	C	C	B	B	B

แขวงสัมพันธ์วงค์													
ลำดับ ที่	รหัส ตึกแถว	รูปด้านหน้าอาคาร											รูปทรง (Form)
		ชั้น 1					ชั้น 2			หลังคา			
		D	V1	W1	FW1	C	W2	WD	V2	RT	E	FW2	
26	SW26	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
27	SW27	C	B	A	B	B	B	B	B	B	B	B	B
28	SW28	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	C
29	SW29	C	C	A	B	B	B	B	B	B	B	B	B
30	SW30	C	B	B	A	C	B	B	B	B	B	B	C
31	SW31	B	B	B	A	B	B	B	C	C	B	B	C
32	SW32	B	B	B	C	B	B	B	C	C	B	B	C
33	SW33	B	B	B	C	B	B	B	C	C	B	B	C
34	SW34	B	B	B	C	B	B	B	C	C	B	B	C
35	SW35	B	B	B	C	C	B	B	C	C	B	B	B
36	SW36	B	B	B	A	C	B	B	C	C	B	B	B
37	SW37	B	B	B	A	B	A	B	-	B	B	B	B
38	SW38	B	B	B	A	B	A	B	-	B	B	B	B
39	SW40	B	B	B	B	B	A	B	-	B	B	B	B
40	SW41	C	B	B	B	B	B	B	-	B	B	B	B
41	SW41	A	A	A	B	B	A	B	-	A	B	B	B
42	SW42	C	B	B	B	B	A	B	-	B	B	B	B
43	SW43	C	B	B	B	B	B	B	-	A	B	B	B
44	SW44	A	B	B	B	B	B	B	-	B	B	B	B
45	SW45	B	B	B	A	B	B	B	-	B	B	B	B
46	SW46	A	A	A	A	B	A	B	-	A	B	B	B
47	SW47	B	B	B	B	B	B	B	-	B	B	B	B
48	SW48	B	B	B	B	B	B	B	-	A	B	B	B
49	SW49	B	B	B	A	B	B	B	-	B	B	A	B
50	SW50	B	B	B	A	B	B	B	-	B	B	A	B

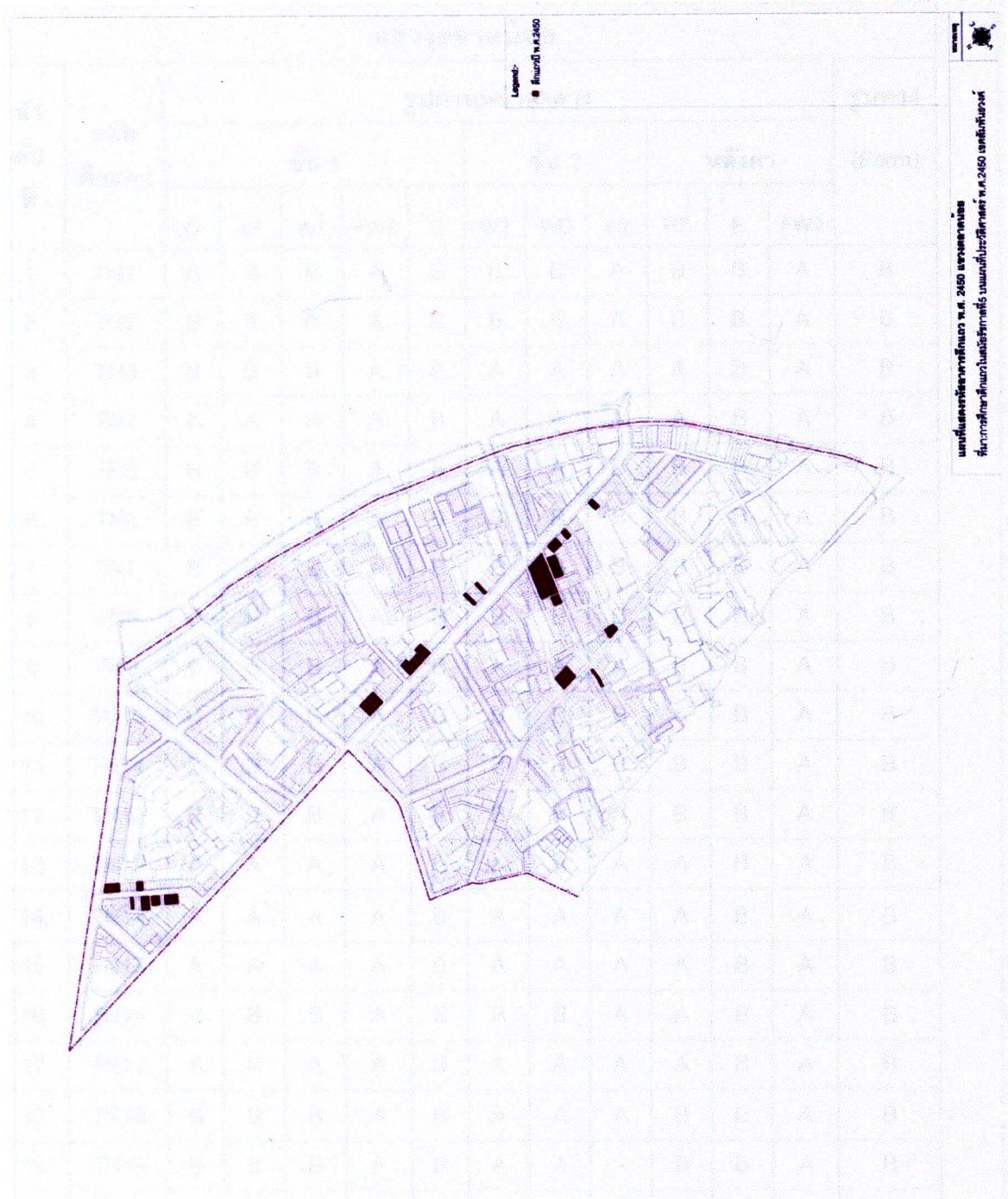
แขวงสัมพันธ์วงศ์													
ลำดับ รหัส	รหัส ตึกแถว	รูปด้านหน้าอาคาร											รูปทรง (Form)
		ชั้น 1					ชั้น 2			หลังคา			
		D	V1	W1	FW1	C	W2	WD	V2	RT	E	FW2	
51	SW51	B	B	B	B	B	B	B	-	B	B	B	B
52	SW52	B	B	B	A	B	B	B	-	B	B	A	B
53	SW53	B	B	B	B	B	B	B	-	B	B	B	B
54	SW54	B	B	B	B	B	B	B	-	B	B	B	B
55	SW55	B	B	B	B	B	B	B	-	B	B	B	B
56	SW56	B	B	B	B	B	B	B	-	A	B	B	B
57	SW57	A	A	B	B	B	B	B	-	A	B	B	C
58	SW58	B	B	B	B	B	B	B	-	A	B	B	B
59	SW59	B	B	B	B	B	B	B	-	A	B	B	B
60	SW60	B	B	B	B	B	B	B	-	B	B	B	B
61	SW61	B	B	B	B	B	B	B	B	A	B	B	B
62	SW2	B	B	B	B	B	A	A	B	A	B	A	B
63	SW63	B	B	B	B	B	B	A	B	B	B	A	B
64	SW64	B	B	B	B	B	B	B	B	A	B	B	B
65	SW65	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
66	SW66	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	A	B
67	SW67	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
68	SW68	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
69	SW69	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
70	SW70	A	A	A	A	B	A	B	A	B	B	A	B
71	SW71	A	A	A	A	B	A	B	A	A	B	A	B
72	SW72	A	A	A	A	B	B	B	A	A	B	A	B
73	SW73	B	B	B	A	B	B	B	B	A	B	A	B
74	SW74	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
75	SW75	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B

แขวงสัมพันธวงศ์													
ลำดับ ที่	รหัส ตึกแถว	รูปด้านหน้าอาคาร											รูปทรง (Form)
		ชั้น 1					ชั้น 2				หลังคา		
		D	V1	W1	FW1	C	W2	WD	V2	RT	E	FW2	
76	SW76	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
77	SW77	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
78	SW78	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
79	SW79	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
80	SW80	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
81	SW81	C	C	B	A	B	A	A	A	B	B	A	B
82	SW82	C	C	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
83	SW83	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
84	SW84	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
85	SW85	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
86	SW86	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	C
87	SW87	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	C
88	SW88	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	C	C
89	SW89	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	C	B
90	SW90	B	B	B	A	B	B	B	B	A	B	A	C
91	SW91	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
92	SW92	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
93	SW93	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
94	SW94	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	C	B
95	SW95	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	C	C
96	SW96	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
97	SW97	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
98	SW98	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
99	SW99	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
100	SW100	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B

แผนผังอาคารที่จอดรถ อาคาร พ.ศ. 2450 กรุงเทพมหานคร
พื้นที่จอดรถอาคารในผังที่จอดรถ 5 บนพื้นที่ใช้สอยอาคาร พ.ศ.2450 เขตหลักสี่ กทม.

Legend:
■ ที่จอดรถ P.A.2450

แขวงตลาดน้อย													
ลำดับ ที่	รหัส ตึกแถว	รูปด้านหน้าอาคาร											รูปทรง (Form)
		ชั้น 1					ชั้น 2				หลังคา		
		D	V1	W1	FW1	C	W2	WD	V2	RT	E	FW2	
1	TN1	B	B	B	A	B	B	B	A	B	B	A	B
2	TN2	B	B	B	A	B	B	B	A	B	B	A	B
3	TN3	B	B	B	A	B	A	A	A	A	B	A	B
4	TN4	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
5	TN5	B	B	B	A	B	A	A	B	B	B	A	B
6	TN6	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
7	TN7	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
8	TN8	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
9	TN9	B	B	B	A	B	A	A	A	B	B	A	B
10	TN10	B	B	B	A	B	B	B	B	A	B	A	B
11	TN11	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
12	TN12	B	B	B	A	B	B	B	A	B	B	A	B
13	TN13	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
14	TN14	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
15	TN15	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
16	TN16	B	B	B	A	B	B	B	A	A	B	A	B
17	TN17	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
18	TN18	B	B	B	A	B	A	A	A	B	B	A	B
19	TN19	B	B	B	A	B	A	A	-	B	B	A	B
20	TN20	B	B	B	A	B	A	A	-	B	B	A	B
21	TN21	B	B	B	A	B	A	A	-	B	B	A	B
22	TN22	B	B	B	A	B	A	A	-	B	B	A	B
23	TN23	B	B	B	A	B	A	A	-	B	B	A	B
24	TN24	B	B	B	A	B	A	A	-	B	B	A	B
25	TN25	B	B	B	A	B	A	A	-	B	B	A	B

แขวงตลาดน้อย													
ลำดับ ที่	รหัส ตึกแถว	รูปด้านหน้าอาคาร											รูปทรง (Form)
		ชั้น 1					ชั้น 2			หลังคา			
		D	V1	W1	FW1	C	W2	WD	V2	RT	E	FW2	
26	TN26	B	B	B	A	B	A	B	-	B	B	A	B
27	TN27	B	B	B	A	B	A	B	-	B	B	A	B
28	TN28	B	B	B	A	B	A	B	-	B	B	A	B
29	TN29	B	B	B	A	B	A	B	-	B	B	A	B
30	TN30	B	B	B	A	B	A	B	-	B	B	A	B
31	TN31	B	B	B	A	B	A	B	-	B	B	A	B
32	TN32	B	B	B	A	B	A	B	-	B	B	A	B
33	TN33	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
34	TN34	B	B	B	A	B	A	A	B	B	B	A	B
35	TN35	B	B	B	A	B	A	A	A	B	B	A	B
36	TN36	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
37	TN37	B	B	B	A	B	A	A	A	B	B	A	B
38	TN38	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
39	TN39	B	B	B	A	B	A	A	A	B	B	A	B
40	TN40	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	A	B
41	TN41	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
42	TN42	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
43	TN43	B	B	B	A	B	A	A	A	A	B	A	B
44	TN44	B	B	B	A	B	A	A	A	B	B	A	B
45	TN45	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
46	TN46	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
47	TN47	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
48	TN48	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
49	TN49	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
50	TN50	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B

แขวงตลาดน้อย													
ลำดับ ที่	รหัส ตึกแถว	รูปด้านหน้าอาคาร											รูปทรง (Form)
		ชั้น 1					ชั้น 2				หลังคา		
		D	V1	W1	FW1	C	W2	WD	V2	RT	E	FW2	
51	TM51	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
52	TN52	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
53	TN53	A	A	A	A	B	B	B	A	B	B	A	B
54	TN54	A	A	A	A	B	B	B	A	B	B	A	B
55	TN55	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
56	TN56	B	B	B	A	B	A	A	A	A	B	A	B
57	TN57	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
58	TN58	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
59	TN59	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	C
60	TN60	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
61	TN61	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	C
62	TN62	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
63	TN63	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
64	TN64	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
65	TN65	B	B	B	A	B	A	A	A	B	B	A	C
66	TN66	B	B	B	A	B	A	A	A	B	B	A	B
67	TN67	B	B	B	A	B	A	A	A	B	B	A	B
68	TN68	A	A	A	A	B	A	A	A	B	B	A	B
69	TN69	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
70	TN70	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
71	TN71	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	A	B
72	TN72	B	B	B	A	B	A	A	A	A	B	A	B
73	TN73	B	B	B	A	B	A	B	B	B	B	A	B
74	TN74	B	B	B	A	B	A	B	A	B	B	A	B
75	TN75	A	A	A	A	B	B	B	A	B	B	A	B

สรุปผลตารางการเปลี่ยนแปลงตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 เขตสัมพันธวงศ์ในปัจจุบัน

1. ส่วนที่ถูกเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ หลังคา และ ชายคา กันสาด ส่วนเชิงชาย เปลี่ยนแทบทุกคูหา (มีเพียง 3 คูหา ที่มีการมุงวัสดุใหม่ ทับบนหลังคาเดิม)
2. ส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดคือ กำแพงกันไฟ คงลักษณะเดิม (แต่มีการเพิ่มวัสดุครอบ เช่นสังกะสี)
3. ส่วนประตูที่ถูกพบว่าทำใหม่มากที่สุดคือ ประตูเหล็กยึด (แทนที่ประตูเพี้ยมไม้เดิม ทำให้ช่องระบายอากาศเหนือประตูถูกเปลี่ยนไปพร้อมกัน)
4. หน้าต่างชั้น 2 กิ่งหนึ่งถูกทำใหม่ (ทำให้ผนังชั้นสอง เปลี่ยนไปพร้อมกัน และมี 3 คูหา เป็นการต่อเติม)
5. ตึกแถวที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปทรง พบ 35 คูหา

4.5 การเปลี่ยนแปลงของตึกแถวรัชกาลที่ 5 เขตสัมพันธวงศ์ ในปัจจุบัน

4.5.1 การเปลี่ยนแปลงด้าน ที่ตั้ง จำนวนและลักษณะตึกแถว

ที่ตั้งของตึกแถวปัจจุบันที่คงเหลืออยู่นั้นส่วนมากมักตั้งอยู่บนถนนที่ตัดในสมัยรัชกาลที่ 5 ตามถนนสายรอง พบตึกแถวที่คงจำนวนใกล้เคียงเดิมบนสองฝั่งถนนบางสายเช่น ทรงสวัสดิ์ แปลงนาม กลันตัน และพบว่าลักษณะของตึกแถวได้ถูกรื้อถอนไปเพียงส่วนน้อย บริเวณเวียงนครเกษม ที่พบตึกแถวมากพอสมควร ในบริเวณนี้เองตึกแถวในสมัยรัชกาลที่ 5 เกือบทั้งหมดเกินกว่า 70 % ได้ถูกรื้อถอน แล้วสร้างตึกแถวรูปแบบใหม่ขึ้น บนถนนสายหลักหลายสายเช่น ยาวราช สำเพ็ง วรจักร จักรวรรดิ เจริญกรุง เหลือตึกแถวเพียงส่วนน้อย โดยส่วนมากได้ถูกรื้อถอนสร้างใหม่ไปเกือบทั้งหมด จากเดิมมีความหนาแน่นมากกว่าถนนสายรอง

ตึกแถวที่ปรากฏบนแผนที่ ปี พ.ศ. 2450 มีมากถึง 2,430 คูหา แต่หลังทำการลงสำรวจภาคสนามพบเพียง 310 คูหา แขวงที่พบตึกแถวมากที่สุดคือ แขวงสัมพันธวงศ์ เหลืออยู่มากถึง 175 คูหาเกินกว่ากึ่งหนึ่งของตึกแถวทั้งหมดในเขตสัมพันธวงศ์ รองลงมาคือแขวงตลาดน้อย 87 คูหา ซึ่งแต่เดิมมีถึง 707 คูหา ส่วนที่เหลือพบมากบริเวณถนนเจริญกรุง 22

ลักษณะทางกายภาพของตึกแถวที่ปรากฏหลงเหลืออยู่ในปัจจุบันชำรุดทรุดโทรมเป็นจำนวนมาก หลายคูหามีการปรับปรุงซ่อมแซมบ้างในหลายส่วนขององค์ประกอบอาคาร และหลายคูหาได้ทำการต่อเติมเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพ ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงเล็กน้อยบางส่วนไปจนบางคูหาเปลี่ยนไปจนเกือบทั้งอาคารหลงเหลือเพียงผนังรับน้ำหนักที่คงรูปเดิมไว้ ในหลายกรณีของการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบอาคารนั้นมักขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้สอยของอาคาร ตึกแถวเหล่านั้นตามแต่ละกรณี

4.5.2 รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของตึกแถวสมัยรัชกาลที่ 5 เขตสัมพันธวงศ์ ในปัจจุบัน

4.5.2.1 ประเภทที่ 1 เปลี่ยนแปลงส่วนรูปด้านอาคาร

1. เปลี่ยนแปลงต่อเติมทำใหม่ทั้งหมด ตามส่วนประกอบของอาคาร ดังนี้
  - ก) ระเบียงหลังคา ส่วนมาเป็นกระเบื้องซีเมนต์ทรงข้าวหลามตัด บางคูหาได้เปลี่ยนเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในปัจจุบันเช่น กระเบื้องลอนคู่ ลอนเล็ก เมทัลชีท สังกะสี กระเบื้องซีแพคโมเนีย
  - ข) สันกำแพงกันไฟ ยังคงลักษณะรูปทรงเดิมบางคูหาใช้สังกะสีภายนอกเนื่องมาจากซีเมนต์ภายนอกผุพังทำให้เกิดน้ำรั่วสู่อาคาร
  - ค) ชายคา โดยมากเป็นชายคาไม้ บางคูหาได้เปลี่ยนเป็นวัสดุที่ใช้ในปัจจุบันเช่น ไม้สำเร็จรูป
  - ง) ช่องระบายอากาศใต้หลังคา เดิมเป็นช่องลมลักษณะรูปทรงเลขาคณิต บางคูหาปิดด้วยซีเมนต์ บางหลังบุสังกะสีทับ
  - จ) ผนังชั้น 2 คงลักษณะเดิม แต่มีบางคูหาเปลี่ยนเป็นโครงอลูมิเนียมกระจกทั้งหมด
  - ฉ) ช่องเปิด บานประตู หน้าต่าง ชั้น 2 บางคูหาคงเดิม แต่ส่วนใหญ่บุกระจกแทนไม้ทึบ บางคูหาเปลี่ยนเป็นกระจกโครงอลูมิเนียมทั้งหมด
  - ช) กันสาด ไม่มีลักษณะคงเดิมเหลืออยู่เกือบทุกคูหา ส่วนมากใช้โครงคร่าวไม้บุสังกะสี หรือ โครงสร้างเหล็กหลังคากระเบื้องลอนเล็ก บางคูหาใช้หลังคา กันสาดอลูมิเนียมสีต่างๆ และเปลี่ยนวัสดุหลังคาเป็นวัสดุที่ทันสมัยเช่นเมทัลชีท
  - ซ) ผนังชั้นล่างโดยมากคงวัสดุเดิมคือผนังก่ออิฐฉาบเรียบทาสี แต่บางคูหาได้เปลี่ยนเป็นกระจกอลูมิเนียมทั้งหมด
  - ด) ประตู ชั้นล่างเดิมเป็นประตูไม้บานเฟี้ยม บางหลังมีช่องตะแกรงเหล็กระบายอากาศ แต่ได้เปลี่ยนเป็นวัสดุอื่นบ้างเช่น เปลี่ยนเป็นกระจกอลูมิเนียม บ้างลดขนาดเปลี่ยนเป็นประตูกระจกเปิดสวิง หรือเปลี่ยนเป็นประตูเหล็กยึด และประตูเหล็กม้วนโดยมากพบในร้านค้า
  - ณ) ช่องระบายอากาศเหนือประตู มักทำด้วยกรอบวงกบไม้ ติ๊กกรงไม้ หรือซีเหล็ก บางคูหาเปลี่ยนเป็นกระจก หรือไม้ก็ปิดด้วยอลูมิเนียม
  - ญ) ค้ำยันกำแพงกันไฟ คงเดิมโดยส่วนมากแต่บางคูหาบุด้วยวัสดุอื่นเช่นกระเบื้อง หรือสังกะสี
2. เปลี่ยนแปลงโดยการเพิ่มเติมส่วนต่างๆเพื่อการใช้งาน

ก) ประตู

-ประตูเหล็กยึด

ภาพที่ 4.1 แสดงการเพิ่มประตูเหล็กยึดบนบานเพี้ยมเดิมของตึกแถว

-ประตูกระจกอลูมิเนียม

ภาพที่ 4.2 แสดงการเปลี่ยนแปลงบานเพี้ยมเดิมเป็นกระจกอลูมิเนียม

-ประตูเหล็กม้วน

ภาพที่ 4.3 แสดงการเพิ่มประตูเหล็กม้วนบนตึกแถว

ข) กันสาด

-กันสาดอลูมิเนียม

ภาพที่ 4.4 แสดงการเพิ่มกันสาดอลูมิเนียมบนตึกแถว

-กันสาดสังกะสี

ภาพที่ 4.5 แสดงการเพิ่มกันสาดหลังคาสังกะสีบนตึกแถว

-กันสาดเมทัลชีท

ภาพที่ 4.6 แสดงการเพิ่มกันสาดเมทัลชีทบนตึกแถว

ค) ช่องระบายอากาศหลังคา

-ช่องเพิงแขนงสังกะสี

ภาพที่ 4.7 แสดงการเพิ่มช่องระบายอากาศหลังคาเพิงแขนงสังกะสี

-ช่องโครงสร้างไม้ เพิ่มเป็นห้องใต้หลังคา

ภาพที่ 4.8 แสดงการเพิ่มช่องระบายอากาศหลังคาโครงสร้างไม้ และห้องใต้หลังคา

ง) ช่องติดตั้งรอกส่งของ

ภาพที่ 4.9 แสดงการเพิ่มช่องติดตั้งรอกส่งของบนหลังคาตึกแถว

4.5.2.2 ประเภทที่ 2 เปลี่ยนแปลงรูปทรง

1. ต่อเติมชั้น 3 อาคารโดยสร้างขึ้นจากหลังสันหลังคาจั่วตลอดความ
อาคาร เป็นการต่อเติมอาคารขึ้นจากโครงสร้างอาคารเดิมโดยใช้ผนังรับน้ำหนักที่มีเป็น
ฐานโครงสร้าง ส่วนมากใช้โครงสร้างอาคารเป็นไม้และวัสดุเบาอื่นๆเช่นโครงสร้างเหล็ก

ภาพที่ 4.10 แสดงการเปลี่ยนแปลงรูปทรงโดยต่อเติมชั้น 3 จากหลังสันหลังคาจั่วตลอด
ความยาวอาคารของอาคารตึกแถว ถนนแปลงนาม

ภาพที่ 4.11 แสดงการเปลี่ยนแปลงรูปทรงโดยต่อเติมชั้น 3 จากหลังสันหลังคาจั่วตลอด
ความยาวอาคารของอาคารตึกแถวถนนวานิช 1 และ บริเวณเวียงนครเกษม

2.ต่อเติมชั้น 3 ทั้งชั้น ต่อเติมโดยอาศัยโครงสร้างอาคารตึกแถวเดิมเริ่ม
จากส่วนหน้าตลอดแนวอาคาร ทั้งอาคาร

ภาพที่ 4.12 แสดงการเปลี่ยนแปลงรูปทรงโดยการต่อเติม ชั้น 3 ทั้งชั้น ต่อเติมโดยอาศัยโครงสร้าง
อาคารตึกแถวเดิมเริ่มจากส่วนหน้าตลอดแนวอาคาร ทั้งอาคาร